

Linjiila mo Yahaaya winndi

Habaru dow Linjiila oo

Yahaaya, gooto nder *lilaabe Iisa *Almasiihu sappo e dfo, winndi Linjiila oo. Daliila mo wadi Yahaaya winndi Linjiila oo woni hollude himbe no Haala Alla laatori nedfo. Iisa duu woni Haala Alla kaa (Yahaaya 1.1-18).

O winndi Linjiila oo duu ngam semmbindinde janngooɓe ko kam Yahaaya winndata fuu, ngoondina ko Iisa woni *Almasiihu, be ngoondina ko o *Bii-Alla duu. Nde nii be ngoondinii mo, be keban mbuurnam nduumiidam (Yahaaya 3.36). Ngam Iisa he hoore mum wi'i : *Miin woni laawol, miin woni goonga, miin woni mbuurnam duu* (Yahaaya 14.6).

Ko winndaa nder Linjiila oo :

Haala kokkooka mbuurnam (1.1-18)
 Yahaaya gaɗoowo batisma e aahiibe Iisa
 aranbe (1.19-51)
 Waaju Iisa hakkune himbe (2.1-12.50)
 Asawere Iisa sakitiine (13.1-19.42)
 Ummitaaki Iisa e banngol mum (20.1-31)
 Banngitol Iisa nder Galili (21.1-25)

Almasiihu woni Haala nduumiika

¹ Illa fudforde Haala no woodi. Haala kaan no wondunoo he Alla, kanka woni Alla.

² Ika wondi he Alla illa fudforde.

³ He makka Alla tagiri huune fuu. Huune fuu ko tagaa he makka yuwi.

⁴ Mbuurnam woni he makka, mbuurnam
daam laatani himbe jeyngol.

⁵ Jeyngol ngool no yayna nder nimre. Nimre
ndee waawaay nyifude ngol.

⁶ No woodunoo nefdo gom mo Alla lilunoo
bi'eteedo Yahaaya.

⁷ O wari hano seedeejo ngam seedanaade
jeyngol ngool, heba himbe fuu ngoondina ngol.

⁸ Hanaa kanko woni jeyngol ngool, amma o
wari seedaade dow maggol.

⁹ Haala kaan woni Jeyngol goongaawol,
garngol nder duuniyaaru, jaynanoowol himbe
fuu.

¹⁰ Ika nder duuniyaaru, sabbu makka
duuniyaaru tagaa, amma duuniyaaru annditaay
ka.

¹¹ Ka warii to lenyol makka, amma lenyol
makka jabaay ka.

¹² Amma jabube ka fuu, goondinbe ka been,
ka hokki be baawde laataade fiibe Alla.

¹³ Be ndimiraaka hano no fiibe aadama
ndimirtee naa har muuyo nefdo, amma
dimngol maibe yuwi to Alla.

¹⁴ Haala kaan laatake nefdo. Nefdo oon
joodake hakkune meeden, o keewdo moyyere e
goonga. Min ngi'ii teddungal makko, hano
teddungal ngal Bidfo bajjo hebata to *Baaba
mum.

¹⁵ Yahaaya seedake dow makko, huubi, wi'i :

—Oo woni mo kaalannoomi on haala mum,
mbi'umi : « Gada am, artudo kam waran, sabu
omo don illa mi walaano don. »

¹⁶ Ngam duudal moyyere makko en fuu en
kebi barke dow barke.

17 Sabu *Muusa kebirden *Tawreeta, amma moyyere e goonga sabu Iisa *Almasiihu hebiraa.

18 Baa gooto hi'aay Alla abada, amma Bidfo bajjo gondo Alla, korsudo kawtudo he *Baabiraawo, faamini en mo.

Yahaaya seedake dow Iisa

19 Dum woni seede Yahaaya wakkati mawbe *Yahudankooɓe *Ursaliima lilunoo *cakkanooɓe Alla e *Lewinkooɓe yamowa mo, kanko woni moy.

20 O salaaki jaabaade be amma o haaliranii be no laabiri, o wi'i :

—Mi hanaa *Almasiihu.

21 Be yami mo, be mbi'i :

—Aan, a moy ? A Eliya naa ?

O wi'i :

—Mi hanaa.

Be mbi'i :

—A annabiijo garoowo oon naa ?

O jaabii :

—Hanaa !

22 Be mbi'i mo :

—Ndenne, a moy ? Haalan min ko min kaalanoyta lilube min. Dume mbiidfaa dow hoore maa ?

23 O jaabii, o wi'i :

—*Miin woni kuuboowo nder ladde yeeruure no wi'a : Moyyinee laabi Joomiraawo** hano no annabi *Esaaya wi'iri nii.

24 Lilaabe bee to *Fariisa'en yuwi.

25 Be yami mo, be mbi'i :

* 1:23 1.23 Esaaya 40.3

—Ko saabii ko adfa wadana himbe *baisma nder ndiyam tawi a hanaa *Almasiihu. A hanaa Eliya, a hanaa annabiijo oon ?

²⁶ Yahaaya jaabii be, wi'i :

—Miin, mido wadana himbe *baisma nder ndiyam, amma no woodi godfo hakkune mon mo on anndaa.

²⁷ Kanko woni garoowo gada am mo mi fotaay baa fiirtude foggi pade mum.

²⁸ Dum fuu dum wadi Baytaniya gada maayo Urdun, to Yahaaya woni no wadana himbe *baisma nder ndiyam.

²⁹ Jaangoore mum Yahaaya hi'i Iisa no wara to mum, wi'i :

—Ndaaree *Njawdiri Alla ittoori hakkeeki duuniyaaru.

³⁰ Dum woni ko mbi'unoomi dow makko : « Nedfo gom waran gada am, artudo kam, sabu omo don illa mi tagaaka. »

³¹ Miin, mi anndaano mo. Amma mi wari, mido wadana himbe *baisma nder ndiyam ngam o wanngana himbe *Isra'el.

³² Yahaaya seedake, wi'i :

—Mi hi'i *Ruuhu Alla nder nanndi wuugaanu yuwi dow jippii dow makko.

³³ Miin, mi anndaano mo. Amma lildo kam mi wadana himbe *baisma nder ndiyam oon wi'i kam : « Oon mo ngi'ataa *Ruuhu no jippoo dow mum oo, kanko woni gadanoowo himbe *baisma nder *Ruuhu Ceniido. »

³⁴ Miin, mi hi'i, mi seedake kanko woni *Bii-Alla.

Aahiibe Iisa aranbe

³⁵ Jaangoore mum kaden Yahaaya no dardii aahiibe mum dido gom.

³⁶ O hi'i Iisa no yawta, sey o wi'i :
—Ndaaree *Njawdiri Alla !

³⁷ Aahiibe dido been nani ko o haali dum, tokkitii Iisa.

³⁸ Iisa yeeyitii, hi'i ibe tokki dum, wi'i be :
—Dume tefoton ?
Be njaabii, be mbi'i :
—*Rabbi*, toy njoodotodaa ?
Rabbi kam woni Moodibbo.

³⁹ Nden o wi'i be :
—Ngaree, yeewee !

Fotodiri laasara wadi. Be njehi, be ngi'ii to o joodoto, be kiirtidi he makko toon.

⁴⁰ Andiire, minyo Simon Piyer, no tawa nder aahiibe dido tokkuɓe Iisa wakkati be nanunoo haala Yahaaya.

⁴¹ O wari to Simon Piyer, o wi'i dum :
—Min ngi'ii *Almasiihu.

*Almasiihu maana mum woni « Cubaado » oon.

⁴² O yaari Simon Piyer to Iisa. Iisa yeewi mo, wi'i :

—Aan, a Simon bii-Yahaaya, a innditirtee Kefas.

Maana Kefas e Piyer woni hayre.

Iisa noddii Filipa e Natanayel

⁴³ Jaangoore mum Iisa haɓbi anniya yahde leydi Galili. O fotti Filipa, o wi'i mo :

—Tokkam !

⁴⁴ Filipa no jeyaa Baytisayda, wuro Andiire e Piyer.

⁴⁵ Filipa fotti Natanayel, wi'i mo :

—Min ngiidii he oon mo habaru mum winndanoo nder *Tawreeta Muusa e nder dewte annabiibe, Iisa bii-Yusufu mo Nasaratu.

⁴⁶ Sey Natanayel wi'i mo :

—Ko woodi no waawi yuwde Nasaratu naa ? Filipa jaabii mo, wi'i :

—War, yeewu !

⁴⁷ Wakkati Iisa hi'unoo Natanayel no wara to mum, sey wi'i :

—Oo woni *Isra'ilanke jaati. Jibe fuu walaa he makko.

⁴⁸ Nden Natanayel wi'i mo :

—Toy anndudaa kam ?

Iisa jaabii mo, wi'i :

—Mi hi'i ma ley ibbi illa Filipa noddaay ma.

⁴⁹ Natanayel jaabii, wi'i :

—Moodibbo, a *Bii-Alla. A Laamiido *Isra'el.

⁵⁰ Iisa jaabii mo, wi'i :

—Sabu mi wi'i mi hi'i ma ley ibbi tan ngoondindaa naa ? A hi'an ko furi dum manngu.

⁵¹ Nden Iisa beydi wi'ude :

—Goonga kaalananmi on : On ngi'an kammu no mabbitoo, maleykaaɓe Alla no njippoo no ɓabba dow *Bii-Nedɗo.

2

Kaɓɓal nder Kaana

¹ Balde didi gada mum, kaɓɓal wadi Kaana nder leydi Galili. Inna Iisa no tawanoo toon.

² Iisa e *aahiibe mum duu noddaama to maggal.

³ Wakkati cabiijam maɓɓe kaɗɗam hantunoo, sey inna Iisa wi'i Iisa :

—Be ngalaa cabiijam.

⁴ Iisa jaabii mo, wi'i :

—Inna day, munyanam. Dume ngidɗaa mi wada ? Wakkati am yonaay ginan.

⁵ Nden inniiko wi'i golloobe been :

—Ngadee ko o wi'i on fuu.

⁶ Looɗe jeegom gadiraade kaaye gom no tawaa ɗon hadde maɓɓe. Looɗe ɗee ngadama ngam al'aada laabinol *Yahudankooɓe. Loone fuu no hooya ko watta liitereeji hemre.

⁷ Iisa wi'i golloobe been :

—Kebbinee looɗe ɗee ndiyam.

Be kebbini ɗe faa ɗe keewi pet.

⁸ Sey Iisa wi'i be :

—Joonkay, nyedee, njaarane ardiido batu oon.

Be nyedi be njaarani ardiido oon.

⁹ Ardiido batu oon meedi ndiyam mbaylitaadam cabiijam ɗaam. O anndaa to ɗam yuwii, amma golloobe nyedube ɗaam kay, no anndi.

Nden o noddi banuɗo oon,

¹⁰ o wi'i ɗum :

—Himbe fuu cabiijam mbeldam mboowi fudɗirde. Nden nde ɗam fudɗi nanngude be, ɗam welaa ɗam waddee. Amma aan, a resi burɗam welde ɗam naako joonin.

¹¹ Alaama kaayɗiniido oo woni alaama kaayɗiniido arano mo Iisa wadi. O wadii mo nder wuro Kaana nder leydi Galili. O wanngini

teddungal makko. *Aahiibe makko ngoondinii mo.

¹² Gaɗa ɗum Iisa, innum, minyiraaɓe mum he *aahiibe mum njehi Kafarnahum. Be njoodii toon balɗe seɗɗa.

Iisa riiwi sonnoobe nder Juulirde mawne

¹³ Wakkati juulɗe *Yahudankoobe bi'eteede *Juulɗe dimɗinol Isra'ilankoobe baɗinoo, Iisa yehi *Ursaliima.

¹⁴ Nder jawreeru *Juulirde Ursaliima mawne Iisa tawi sonnoobe ga'i, baali e buugaali he weccoobe ceede no njoodii.

¹⁵ O sowi boggi, o riiwi ɓe nder *Juulirde mawne ndeen, kambe e ga'i maɓɓe e baali maɓɓe fuu. O sankitii ceede weccoobe ɓeen, o libi teburuuji maɓɓe.

¹⁶ O wi'i sonnoobe buugaali ɓeen :

—Ittee ɗum doo ! To ngadee suudu *Baaba am luumorde !

¹⁷ *Aahiibe makko miccitii ko winndanoo nder dewte wi'aa : *Kiranol suudu maa no hubba ɓerne am sanne.**

¹⁸ Nden mawɓe *Yahudankoobe mbi'i mo :

—Ir haayne ndeye mbaawɗaa waɗude ngam hollude min ko a foti waɗude ko ngadɗaa ɗum ?

¹⁹ Iisa jaabii ɓe, wi'i :

—Pusee *Juulirde mawne ndee, mi nyibitan nde nder balɗe tati.

²⁰ Be mbi'i mo :

—Juulirde ndee nyibiraama duubi lasooji ɗiɗi e jeegom. Dey aan, mbiidaa a nyibitan nde nder balɗe tati ?

* 2:17 2.17 Jabuura 69.10

²¹ Amma Iisa kay fonndaana *Juulirde mawne ndeen e banndu mum.

²² Ngam majjum wadɪ wakkati Iisa ummitinoo, *aahiibe makko miccitii ko o haalunoo dɸum'en. Be ngoondini ko winndaa wi'aa nder dewte deen e konngi dɪ o haalunoo.

²³ Wakkati Iisa yehunoo *Juulde dimdinol Isra'ilankoobe nder *Ursaliima, himbe dɸubbe ngoondini mo ngam be ngi'ii alamaaji kaayɸiniidi dɪ o wadɪ.

²⁴ Iisa hoolaaki be ngam be fuu, omo anndi be sanne.

²⁵ O haajaaka baa gooto maɸbe seedanoo mo dow fiɸbe aadama, ngam omo anndi ko woni nder berde maɸbe.

3

Nikodemu wari to Iisa

¹ Nder hawriine *Fariisa'en no woodunoo gorke gom bi'eteedo Nikodemu. Nikodemu no tawa duu nder hooreebe *Yahudankoobe.

² Jemma gom o yehi to Iisa, o wi'i dɸum :

—Moodibbo, miden anndi a moodibbo mo Alla lili. Walaa baawɸo wadɪ kaayde de ngadɸataa dee, nde Alla wondaa he joomum.

³ Sey Iisa jaabii mo, wi'i :

—Midɸo haalane goonga : Walaa baawɸo hi'ude Laamu Alla se rimtaaka.

⁴ Nikodemu yami mo, wi'i :

—Noy nedɸo waawi rimateede gada naywi ? Omo waawi soyyaade nder reedu inniiko, o rimatee naa ?

⁵ Iisa jaabii mo wi'i :

—Midfo haalane goonga : Nde nedfo rimtiraaka ndiyam e *Ruuhu Alla, waawtaa naatude nder Laamu Alla.

⁶ Bii-aadama rimataana bii-aadama. *Ruuhu duu, rimataana ruuhu.

⁷ To dum haaydine ngam mi wi'i no tilsi ndimitedfaa.

⁸ Henndu no wifa to muuyri fuu. Afa nana bifol mayru, amma a anndaa to ndu yuwi, a anndaa to ndu fa'i. Hano non dimiraado *Ruuhu Alla duu worri.

⁹ Nikodemu wi'i mo :

—Noy dum laatortoo ?

¹⁰ Iisa jaabii mo wi'i :

—Baa ko a moodibbo *Isra'el mawdo, a anndaa dum naa ?

¹¹ Midfo haalane goonga : Minen, ko min anndi, min kaalata. Ko min ngi'ii, min ceedantoo. Amma on njabataa seede amin.

¹² On ngoondinaay nde kaalanmi on dow kujje duuniyaaru. Noy ngoondinirton se mi haalanii on dow kujje kammu ?

¹³ Walaa njabbudo dow kammu, se hanaa yuwdo dow oon. *Bii-Nedfo kam duu woni yuwdo dow oon.

¹⁴ Hano no *Muusa bantiri mboddi gadiraani njamndi mbodeeri nder ladde yeeruure, hano non *Bii-Nedfo duu bantirtee,

¹⁵ ngam goondindo mo fuu heba mbuurnam nduumiidam.

¹⁶ Ngam Alla no hidi duuniyaaru sanne wadi o hokkitiri *Biyiiko bajjo, heba goondindo mo fuu to halku, amma heba mbuurnam nduumiidam.

17 Alla lilaay Biyum nder duuniyaaru ngam o hiitoo ndu, amma ngam ndu hisaa daliila makko.

18 Goondindo mo fuu hiitataake. Amma mo goondinaay mo hiitaama jaati, ngam goondinaay *Bii-Alla bajjo.

19 Ndaa kiite maɓɓe nii : Jeyngol warii nder duuniyaaru, amma himbe ngam golleeji mum'en bondi ngidi nimre furde ngol.

20 Bondo golle fuu hidaa jeyngol, omo wurtoo nder maggol, ngam omo hula to golleeji makko bondi mbanngu.

21 Amma golliroowo goonga waran nder jeyngol heba golleeji di wadi ngam Alla dii mbanngaa.

Seede mo Yahaaya wadi dow Iisa

22 Gaɗa mum Iisa yahdi *aahiibe mum Yahudiya. O joddii he maɓɓe wakkatiyel, omo wafana himbe *batisma.

23 Yahaaya duu no wafana himbe *batisma nokkuure wi'eteene Aynon hadde Salim. Toon ndiyam no duudi sanne. Himbe no njaha toon no ngadane *batisma.

24 Wakkati mum Yahaaya nanngaaka kasu.

25 Sey geddi dow farillaaji laabinol banndu naati hakkune aahiibe Yahaaya he Yahudanke gom.

26 Be njehi to Yahaaya, be mbi'i mo :

—Moodibbo, aɗa miccadoo gorko gondunoodo he maa toon gaɗa maayo Urdun, gorko mo ceedaninodaa oon ? Kanko duu, omo wafana himbe *batisma. Himbe fuu no njaha to makko !

²⁷ Nden Yahaaya jaabii be, wi'i :

—Nedfo waawtaa hebude godfum se hanaa Alla hokki dum.

²⁸ Onon e ko'e moodon, on seedeebe am ngam mi wi'i mi hanaa *Almasiihu amma mido arti mo lileede.

²⁹ Gaddanaado banaado, kam woni banudo. Higo banudo oon no darii, no hettinani mo. Se nanii daane makko no welnan sanne. Iri welwelo ngoo nananmi faa noy walaa.

³⁰ No tilsii Iisa beydoo, miin duu mi buytoo.

Iisa woni yuwfo dow

³¹ Yuwfo dow oon, no buri huune fuu. Yuwfo nder duuniyaaru oon, duuniyaaru jeyi dum. Haala mum duu no haala jeyaabe nder mayru. Yuwfo dow kammu oon, kam buri huune fuu.

³² Ko o hi'i e ko o nani, kam o seedantoo, amma baa gooto jabataa seedaaku makko.

³³ Jabudoo seedaaku makko, tabbintini ko Alla no goongaajo.

³⁴ Mo Alla lili fuu, ko Alla haali haalata, ngam Alla hokki mo *Ruuhu mum mo walaa keerol.

³⁵ *Baabiraawo no hidi Bidfo oon faa watti huune fuu nder junngo makko.

³⁶ Goondindo Bidfo oon hebi mbuurnam nduumiidam. Amma caliido goondinde Bidfo oon hebataa dam, mone Alla woodani joomum.

4

Iisa haaldi bii-leydi Samariya debbo gom

¹ *Fariisa'en nanii Iisa no wafana himbe *batisma, omo heba *aahiibe dufbe burde Yahaaya.

² Amma nde goonga, Iisa e hoore mum kay, wafanaay baa gooto *batisma. *Aahiibe makko tan ngadanannoo himbe *batisma.

³ Wakkati Iisa nanunoo haala *Fariisa'en, o dilli Yahudiya, o soyyii Galili.

⁴ Ko o ummii yahde Galili, sey o tokkiri *Samariya.

⁵ Nder leydi *Samariya, o wari wuro Sikar hadde ngesa nga Yakuuba hokkunoo biyum Yusufu.

⁶ Nder Sikar, Yakuuba wasiino bunndu gom. Caka nyalooma Iisa yottii dow bunndu nduun, jahaangal ngaal duu tampinii mo. Nden o joodfii daane mayru ngam o fowta.

⁷⁻⁸ *Aahiibe been duu naati wuro ngoon ngam coodowa ko nyaamee.

Sey bii-leydi *Samariya debbo gom wari faa yooga. Iisa wi'i mo :

—Hokkaram ndiyam, mi yara !

⁹ Nden debbo oon wi'i mo :

—Noy ! Noy aan, Yahudanke, yamirtaa kam ndiyam njaretedam miin, bii-leydi *Samariya debbo ? Ngam potal walaano caka *Yahudankooɓe e himbe leydi *Samariya.

¹⁰ Iisa jaabii mo wi'ii :

—Nde aɗa anndi kokkal ngal Alla hokkata he kaden duu nde aɗa anndi duu yamuɗo ma ndiyam njaretedam, a yamannoo mo, o hokke ndiyam buurdam.

¹¹ Sey debbo oon wi'i mo :

—Moodibbo, a walaa cawgal, bunndu nduun duu no luggidi. Toy kebataa ndiyam buurdam daam ?

¹² Ada furi maama amin Yakuuba accando min bunndu nduu manngu naa ? Kanko e hoore makko, bibbe makko e dabbaaji makko fuu, njari he mayru.

¹³ Nden Iisa jaabii mo wi'i :

—Nedfo fuu jardo ndiyam daam, no domdatee kaden,

¹⁴ amma jardo ndiyam dam kokkanmi dam, domdataake faa abada. Ngam ndiyam dam kokkanmoomi dam, no laatanto mo ndiyam iloojam kokkoojam mbuurnam nduumiidam.

¹⁵ Debbo oon wi'i :

—Moodibbo, hokkaram ndiyam dam hefa to mi domdee kaden, to mi wartu yoogude do duu.

¹⁶ Iisa wi'i mo :

—Yah noddoy gora, ngardon !

¹⁷ Debbo oon jaabii mo wi'i :

—Mi walaa goriiyo.

Iisa wi'i mo :

—Ada woodi goonga ko mbiidfaa a walaa goriiyo.

¹⁸ A wadiino goriraabe joyo. Gorko mo ngondudaa joonin oo duu, hanaa gora. Ndenne, a haalii goonga.

¹⁹ Debbo oon wi'i mo :

—Moodibbo, mi faamii a annabiiyo.

²⁰ Maamiraabe amin no ndewanno Alla dow waamnde ndee. Amma onon *Yahudankoofo, ofon mbi'a *Ursaliima toon Alla haani reweede.

²¹ Iisa wi'i mo :

—Bannam debbo, jaɓu ko kaalanamaami :
Wakkati waran, ko hanaa dow waamnde ndee
naa *Ursaliima ndewoton *Baabiraawo.

²² Onon bibbe leydi *Samariya, oɗon ndewa
ko on anndaa, minen *Yahudankoobe nee, ko
min anndi min ndewata, ngam to
*Yahudankoobe kisinam yuwata.

²³ Wakkati no waran, o wari jaati, nde
rewoobe goonga e goonga no ndewiran
*Baabiraawo ruuhu mum'en e goonga. Hano ir
rewoobe bee jaati *Baabiraawo hidi.

²⁴ Alla no *Ruuhu. Rewoobe mo been duu no
kaani rewirde mo ruuhu e goonga.

²⁵ Debbo oon wi'i :

—Midfo anndi *Almasiihu waran, kanko woni
Cuɓaado Alla. Nde o warii, o faaminan min
huune fuu.

²⁶ Iisa wi'i mo :

—Miin, kaaldoowo he maa oo, woni mo.

²⁷ Be kantaay haala kaan, ko *aahiibe been
ngartii tawi be. Dum haayɗini *aahiibe been ko
Iisa no haalda he debbo oon. Amma baa gooto
nder mabbe suusaay wi'ude debbo oon : «
Dume ngidɗaa ? » naa yamude Iisa wi'a : «
Dume kaaldantaa he makko ? »

²⁸ Debbo oon resi loone mum, soyyii nder
wuro ngoon, haalanowi himbe wi'i :

²⁹ —Ngaree, yeewee gorko kaalando kam ko
ngadunoomi fuu. Naa kanko woni *Almasiihu ?

³⁰ Himbe mburtii wuro ngoon, njehi to Iisa.

³¹ Wakkati debbo oon dillunoo *aahiibe been
eelii mo mbi'i :

—Moodibbo, nyaamu !

³² Sey o jaabii be o wi'i :

—Midfo jogii nyaamdu ndu on anndaa.

³³ *Aahiibe been tinni no yamodira no mbi'a :

—Moy woni gaddando mo ko nyaamee ?

³⁴ Iisa wi'i be :

—Nyaamdu am woni waɗude muuyo lildo kam e humnude golle makko.

³⁵ Onon, ofon mbi'a : « Lebbi nay koddani kettol. » Amma miin, midfo wi'a on : Bantee gite mon, yeewon ko gese deen benndi, de poti hetteede.

³⁶ Kettudo fuu no heban baraaje, hawran gabbe ngam mbuurnam nduumiidam, ngam aawdo e kettudo mbelnida.

³⁷ Idum tabbintina banndol bi'ungol : « Godfo no aawa, godfo no hetta. »

³⁸ Mi lili on kettowon to on ngollaay. To wobbe ngolli, onon, on naati nder barke golle mabbe.

Iisa wanniginani hoore mum bibbe leydi Samariya

³⁹ Nder wuro ngoo, bibbe leydi *Samariya dubbe ngoondinii Iisa ngam haala debbo ceedaniido mo wi'i :

—O haalanii kam ko ngadunoomi fuu.

⁴⁰ Ngam majjum wadi wakkati bibbe leydi *Samariya njottinoo to Iisa, be naarii mo o joodo to mabbe. Nden o wadani be balde didi.

⁴¹ Dubbe ngari beydake he goondinbe mo wakkati nanunoo haala makko.

⁴² Be mbi'i debbo oon :

—Joonin, hanaa ngam haalaaji maada tan min ngoondini. Minen e ko'e amin, min nanii

haala makko, miden anndi ko kanko jaati woni kisinoowo duuniyaaru nduu.

Iisa yamɗintinii bii-kawjotooɗo laamu Rooma

⁴³ Iisa wadi balɗe ɗiɗi nder wuro leydi *Samariya nden yawtiri leydi Galili,

⁴⁴ ngam kanko e hoore makko o wi'i :

—Annabiijo teddintaake nder wuro mum.

⁴⁵ Wakkati o yottinoo Galili, biɓɓe Galili njabborake mo juude ɗiɗɗi, ngam kambe duu be njejiino *Ursaliima to *Juulɗe dimɗinol Isra'ilankoobe. Be ngi'ii duu ko o gollunoo toon.

⁴⁶ Sey Iisa warti kaden Kaana, to o waylitinnoo ndiyam, ɗam laatii cabiijam. Fotodiri kawjotooɗo laamu *Rooma nder wuro Kafarnahum biyum gorko yamɗaa.

⁴⁷ Kawjotooɗo oon nani ko Iisa yuwii Yahudiya, wartii Galili. Nden o yehi to Iisa, o ɗaarii ɗum wara yamɗintinowa biyiiko gonɗo no habda he yonki.

⁴⁸ Iisa wi'i mo :

—Abada on ngoondintaa, se on ngi'aay alamaaji naa ko haayɗini.

⁴⁹ Kawjotooɗo oon wi'i mo :

—Moodibbo, en njaha illa biyam maayaay.

⁵⁰ Sey Iisa wi'i mo :

—Hootu, biya ɗadii !

Gorko oon goonɗini ko Iisa haalani ɗum, dilli.

⁵¹ Golloobe makko potti mo dow laawol, mbi'i mo :

—Biya ɗadii !

⁵² O yamii be wakkati mo biyiiko yamɗiti. Be njaabii mo be mbi'i :

—Keenja juura, wulowulo ngoon heli.

⁵³ Baaba oon annditi wakkati oon jaati Iisa wi'i mo : « Biya dadii ! »

Nden kanko e baade makko fuu, be ngoondini Iisa.

⁵⁴ Dum woni alaama kaaydiniido didafo mo Iisa wafi Galili wakkati o yuwnoo Yahudiya.

5

Iisa yamɗintini bonnguwo gom

¹ Gaɗa majjum juulde *Yahudankooɓe gom no ngada. Iisa yehi *Ursaliima.

² Toon *Ursaliima, hadde dammbugal bi'eteengal Dammbugal baali, no woodi luggere ndiyam gom inndirteene Baytijata nder ibrankoore. Tendeje joy no piili nde.

³ Nyawɓe duɓɓe no pukki nder majje : Wumbe, layooɓe e bonnguube.

[Ibe ndoomi faa ndiyam ɗaam irtee.

⁴ Ngam himɓe no miila maleykaajo Alla no jippoo wakkati warde wakkati nder luggere ndee, no irta ndiyam ɗaam. Nyawɗo artuɗo naati nder majjam wakkati ɗam irtaa, no yamɗitan ir nyaw ngu wondi fuu.]*

⁵ Gorko nyawirɗo duubi woronja e jeetati gom no tawa toon.

⁶ Ko Iisa hi'i omo fukkii, annditi ko o ɓooydii he nyaw nguun, nden yamii mo, wi'i :

—Ada hidfi yamɗintineede naa ?

⁷ Nyawɗo oon jaabii mo, wi'i :

* **5:4 5.4** Timmoode aaya 3 e aaya 4 oo tawaaka nder ɗereji arani fuu.

—Moodibbo, mi walaa balloowo kam mi naata nder luggere ndee wakkati ndiyam d̄am wona no irtee. To mbi'anmi mi yahan fuu, tawan god̄o artii kam juurude.

⁸ Nden Iisa wi'i mo :

—Umma, hooyu daago maa, dillu !

⁹ Wakkati mum da gorko oon yam̄diti, hooyi daago mum, dilli.

Dum fotodiri he *nyalaane fowteteene.

¹⁰ Nden maw̄be *Yahudankoobe mbi'i jam̄dintinaado oon :

—Hannden *nyalaane fowteteene non, haanaa ndoondodaa daago maa.

¹¹ Sey o jaabii be, o wi'i :

—Jam̄dintindo kam oon wi'i kam hooyu daago maa, dillu !

¹² Be yamii mo be mbi'i :

—Moy woni ned̄o bi'udo ma kooyaa daago maa, ndillaa ?

¹³ Amma jam̄dintinaado oon anndaa moy yam̄dintini dum, ngam Iisa halkii nder jama'aare tawanoone nder nokkuure ndeen.

¹⁴ Gāa ko Iisa nyawti mo, fotti he makko nder *Juulirde mawne, wi'i mo :

—Yeewu, joonkay, a yam̄diti. Taa wādu hakke kaden ngam to ko furi dum bonde hebe.

¹⁵ Sey gorko oon yehi haalanowi maw̄be *Yahudankoobe ko Iisa woni nyawtudo mo oon.

Kawtal Alla Baabiraawo e Biyum

¹⁶ Maw̄be *Yahudankoobe pūd̄fi habdude Iisa ngam o nyawti gorko oo nder *nyalaane fowteteene.

¹⁷ Sey Iisa wi'i be :

—*Baaba am no golla faa jooni, miin duu, mido golla.

18 Haalaaji di Iisa haali dii wadi mawbe *Yahudankooɓe adi anniya warude mo. Hanaa ngam o bonnii *nyalaane fowteteene tan, amma ngam o wi'i Alla woni Baabiiko duu. Ndenne o fonnii hoore makko he Alla.

19 Iisa wi'i be :

—Mido haalana on goonga : Bidɗo waawaa wadude baafuy, kam tan, sey ko o hi'i *Baabiraawo no wada. Sabu ko *Baabiraawo wadata fuu, kam Bidɗo oon duu wadata.

20 *Baabiraawo no hidi Bidɗo oon, no holla mo ko wadata fuu. O hollan mo golleeji burɗi golleeji dii fuu manngu heba kaaydinedon.

21 Ngam hano no *Baabiraawo ummitinirta maaybe wuurna be nii, hano non Bidɗo oon duu wurnirta mo muuyi.

22 *Baabiraawo oon kay, hiitantaako baa gooto, amma o hokkii Bidɗo oon baawɗe hiitaade huune fuu,

23 ngam himbe fuu teddina Bidɗo oon hano no be teddinirta *Baabiraawo. Nedɗo fuu mo teddinaay Bidɗo oon, teddintaa *Baabiraawo lildɗo mo oon duu.

24 Mido haalana on goonga : Nanuɗo haala am, se goondini lildɗo kam oon, hebi mbuurnam nduumiidam. O walaa e kiite kaden, o yuwii e maayde, o warii e mbuurnam.

25 Mido haalana on goonga : Wakkati no wara, o yottake jaati, nde maaybe nanata daane *Bii-Alla oon. Nanube nde been mbuuran.

²⁶ Hano no *Baabiraawo laatorii asili mbuurnam, hano non o hokkiri Bidfo oon duu baawde laataade asili mbuurnam.

²⁷ O hokkii mo baawde hiitaade, ngam kanko woni *Bii-Nedfo.

²⁸ To dum haaydin on. Wakkati waran mo maaybe wonbe nder annyeeje fuu no nanan daane makko,

²⁹ mburtoo. Gollube golle lobbe ummitanoo mbuurnam, gollube ko boni duu ummitanoo kiite.

³⁰ Miin e hoore am, walaa fuu ko mbaawmi wafude. Ko nanumi dum, kiitortoomi. Kiite am no dartii, sabu mi wadataa muuyo am, amma muuyo lildo kam oon ngadfanmi.

Seedeebe Iisa

³¹ —Nde mi seedanake hoore am, seede am hanaa goonga.

³² Amma godfo seedantoo kam. Mido anndi seede makko dow am no goonga.

³³ Onon, on lili lilaabe to Yahaaya, o seedanake on goonga.

³⁴ Miin, mi haajaaka seede bibbe aadama, amma mi wi'i on dum ngam kison tan.

³⁵ Yahaaya laatakeno hano fitilla kubbaaka, njaynooka. On njabi welnude wakkati sedfa nder jeyngol makka.

³⁶ Amma miin, mido jogii seede dow am burfo mo Yahaaya manngu : Golleeji di *Baabiraawo tilsini kam mi wafa dii, kanyi jaati ceedantoo kam ko *Baabiraawo lili kam.

37 *Baabiraawo lildo kam oon e hoore mum seedantoo kam. Abada on nanaay daane makko, abada on ngi'aay mo.

38 Haala makko naataay on, sabu on ngoondinaay mo o lili oon.

39 Odon pincitoo dewte ngam odon miila ko de kokkan on mbuurnam nduumiidam. Kanye jaati ceedantoo kam.

40 Amma, baa ko non wadi, on ngidaa warde to am faa kebon mbuurnam.

41 Mi walaa mido tefa himbe mana kam.

42 Mido anndi on jaati, mido anndi hidde Alla walaa nder berde moodon.

43 Miin, mi wari dow innde *Baaba am, amma on njabbaaki kam. Dey se goddo wari dow innde mum, on njabboto dum !

44 Noy ngoondinirton, onon gidufe manodirde, tawi on mbaawaay tefude manoore yuwne to Alla gooto ?

45 To miilee hala miin felata on yeeso *Baabiraawo. *Muusa, mo ndekudon tammude moodon dow mum oon, kam felata on.

46 Nde nii goonga fuu on ngoondiniino *Muusa, on ngoondinanno kam, miin duu, sabu miin jaati o sappinoo nder dewte makko.

47 Se on ngoondinaay ko o winndunoo dum, noy ngoondinirton haala am ?

6

Iisa nyamnii jama'aare duunde

1 Balde sedda gada juulde *Yahudankooɓe gadaade Ursaliima, Iisa joli peta Galili wi'eteenga Tiberiya.

² Jama'aare d̄uunde no tokki mo sabu be ngi'ii kaayde de o wadi wakkati o yamdintinnoo nyawbe.

³ Iisa nyakki dow waamnde, jooƴodii he *aahiibe mum.

⁴ Juulde *Yahudankoobe bi'eteede *Juulde dimdinol Isra'ilankoobe badake.

⁵ Iisa banti hoore mum, sey holliri jama'aare mawne gom no wara to mum. Nden o wi'i Filipa :

—Toy coodoyten nyaamdu ngam himbe bee fuu ?

⁶ Tawi o fiyi hunnduko Filipa tan o nana ngam omo anndi ko o siini wadude.

⁷ Filipa jaabii mo :

—Baa buuru ko tammaaje keme d̄idi coodufen, wobbe nder mabbe kebataa ṅoppitto.

⁸ Gooto nder *aahiibe Iisa bi'eteedo Andiire, minyo Simon Piye, wi'i mo :

⁹ —Suka gorko gom nii jogiido buuruuje joy e liyyi d̄idi, amma d̄ume d̄um nafirta himbe bee fuu ?

¹⁰ Nden Iisa wi'i be :

—Mbi'ee be, be njoodoo !

Nokkuure ndeen no heewi huɗo, be njoodii. Worbe tawaabe nder jama'aare ndee tan no ngada ujunaaji joyo.

¹¹ Iisa hooyi buuruuje d̄een, yetti Alla, yeddani wonbe toon been. Noon duu o wadi he liyyi d̄iin. O hokki be, be nyaami faa be kaari.

¹² Wakkati be nyaamunoo faa be kaari, sey Iisa wi'i *aahiibe mum :

—Kawree ko hoddi d̄um, to baa ɲoppitto bonu.

¹³ Be kawri ko himbe nyaami koddi nder buuruje joy deen, d̄um hebbini kandeeje sappo e d̄idi.

¹⁴ Wakkati himbe been ngi'unoo haayne nde Iisa wadi, mbi'i :

—Kanko jaati woni annabiijo bi'anoodo no waran nder duuniyaaru.

¹⁵ Wakkati Iisa annditinnoo ibe ngidi be ngatta mo semmbe-semmbe nder laamu, sey o dilli. O nyakki waamnde, kanko tan.

Iisa dillirii koyde mum dow ndiyam

¹⁶ Nde hiirunoo, *aahiibe Iisa njuuri nder peta ngaan.

¹⁷ Be naati laana faa be njola, yahde Kafarnahum. Jemma fud̄d̄ii naatude, Iisa duu heewtaaki be.

¹⁸ Henndu mawnu no wifa faa benkeyye ummii.

¹⁹ Be awyi laana kaan faa be kebi hano kilooji joy naa jeegom. Nden be kolliri Iisa no dilla he koyde mum dow peta ngaan, no fonndii be. Sey be kuli.

²⁰ Amma Iisa wi'i be :

—To kulee, miin noon !

²¹ Be muuyi o naata laana kaan. Amma wakkati mum da be njottii fonngo ngo be pa'i, nden be panndi.

²² Weeti jaangoore mum, jama'aare hoddinoonde gada peta ngaan, paami ko laana goota tan wari nder nokkuure ndee. Be ngi'ii duu ko *aahiibe been tan naati nder makka,

awyii ka, ndilli, Iisa duu naataay ka. *Aahiibe been tan ndilli.

²³ Sey laanaaji gom nii ngari yuwi Tiberiya, di ngari hadde to be nyaamunoo buuru toon gada ko Iisa yetti Alla nder du'aa'u.

²⁴ Wakkati jama'aare ndeen hi'unoo ko Iisa e *aahiibe mum fuu ngalaa toon, be naati laanaaji diin, be pa'i Kafarnahum tefoyde Iisa.

Iisa woni nyaamdu kokkooru mbuurnam

²⁵ Wakkati be tawoynoo Iisa gada peta ngaan, be mbi'i mo :

—Moodibbo, nde ngardaɗaɗa dɗoo ?

²⁶ Iisa jaabii be wi'i :

—Goonga non, hanaa ngam on ngi'ii kaayde de ngadaama toon wadi oɗon tefa kam. Amma ko tefanton kam woni ngam on nyaami faa on kaari.

²⁷ To ngollanee nyaamdu bonooru. Ngollanee nyaamdu nduumotoonu, kokkooru mbuurnam nduumiidam. Kayru woni ndu *Bii-Nedɗo hokkata on, sabu Alla *Baabiraawo deki lammba baawde mum dow makko.

²⁸ Nden be yami mo :

—Dume min ngadɗata ko min ngolla golleeji di Alla hidɗi ?

²⁹ Iisa jaabii be, wi'i :

—Golle de Alla hidɗi deen ngoni ngoondinon mo o lili oon.

³⁰ Be njaabii mo, be mbi'i :

—Too, haayne ndeye ngadɗataa ngam min ngi'a, min ngoondine ? Golle deye ngadɗataa ?

³¹ Maamiraabe amin nder ladde yeeruure nyaamii nyaamdu wi'eteenu *manna, hano no

dum winndiraa nder dewte wi'aa : *O hokkii be nyaamdu yuwnu dow kammu.**

³² Iisa jaabii be, wi'i :

—Midfo haalana on goonga : Hanaa *Muusa hokkunoo on nyaamdu yuwnu dow kammu. Amma *Baaba am hokki on nyaamdu goongaaru yuwnu dow kammu.

³³ Ngam nyaamdu ndu Alla hokkata nduun woni yuwooru dow kammu kokkooru duuniyaaru mbuurnam.

³⁴ Sey be mbi'i mo :

—Moodibbo, hokku min ir nyaamdu nduu nyannde fuu.

³⁵ Iisa wi'i be :

—Miin woni nyaamdu kokkooru mbuurnam. Gardo to am fuu, rafataake faa abada. Goondindo kam oon duu domdataake abada.

³⁶ Amma mi haalaniino on : « On ngi'ii kam, dey on ngoondinaay. »

³⁷ Mo *Baabiraawo hokki kam fuu, waran to am. Gardo to am fuu, mi riiwataa dum sam.

³⁸ Sabu hanaa faa mi wada muuyo am, wadi yuwmi dow kammu, amma ngam mi wada muuyo lildo kam oon.

³⁹ Ndaa, muuyo lildo kam oon nii : To baa gooto nder be o hokki kam been majju, amma mi ummintina be nyannde darnjal.

⁴⁰ Muuyo *Baaba am nii : Nedfo fuu gi'udfo Bidfo oon, goondini mo, heban mbuurnam nduumiidam. Mi ummintinan dum nyannde darnjal.

* **6:31 6:31** Burtaaki 16.4 ; Jabuura 78.24

41 Sey *Yahudankooḃe been puḃḃi no nguuntoo hakkune mum'en, ngam Iisa wi'i be : « Miin woni nyaamdu yuwnu dow kammu nduun. »

42 Be mbi'i :

—Hanaa Iisa bii-Yusufu mo annudufen innum e bammum on non naa ? Noy o wi'irta hannden dow kammu o yuwi ?

43 Nden Iisa wi'i be :

—Accee nguuntaade hakkune moodon !

44 Walaa baawḃo warde to am, se *Baabiraawo lildḃo kam oon, foodaay mo. Miin duu, mi ummintinan mo nyannde darḃal.

45 Dum winndaama nder dewte annabiibe wi'aa : *Be fuu Alla ekkintinii be.*† Nedḃo fuu hettinnani ko *Baabiraawo ekkintini, waran to am.

46 Walaa gi'udḃo *Baabiraawo, se hanaa oon yuwḃo to makko, kanko tan hi'i *Baabiraawo.

47 Midḃo haalana on goonga : Goondindḃo kam fuu, hebi mbuurnam nduumiidam.

48 Miin woni nyaamdu kokkooru mbuurnam.

49 Maamiraabe moodon nyaamii *manna nder ladde yeeruure, dey hadaay be maayi.

50 Amma nyaamdu yuwnu dow kammu nduun kay, nyaamḃo hen fuu maayataa.

51 Miin woni nyaamdu wuurnu yuwnu dow kammu. Nde godḃo nyaami he mayru, no wuuran faa abada. Nyaamdu ndu kokkanmi nduun woni ḃanndu am hokkaanu ngam duuniyaaru heba mbuurnam.

52 Haala kaa ummini geddi hakkune *Yahudankooḃe, ibe mbi'a :

† 6:45 6.45 Esaaya 54.13

—Noy o waawri hokkude en banndu makko, nyaamen ?

⁵³ Iisa wi'i be :

—Mid'o haalana on goonga : Nde on nyaamaay banndu *Bii-Ned'fo, on njaraay yiyam mum, mbuurnam walanaa on.

⁵⁴ Ned'fo fuu nyaam'do banndu am, nde yari yiyam am, hebi mbuurnam nduumiidam. Mi ummitinan d'um nyannde darɗal.

⁵⁵ Ngam banndu am woni nyaamdu wuurnu, yiyam am duu woni cemmbam buurdam.

⁵⁶ Ned'fo fuu nyaam'do banndu am, nde yari yiyam am, wondi he am, mi wondan he mum.

⁵⁷ *Baabiraawo lild'o kam oon no wuddu mbuurnam. Sabbu makko mbuurumi. Hano non nyaam'do banndu am fuu no wuuran sabbu am.

⁵⁸ Nyaamdu yuwnu dow kammu nduun nii : Ndu hawtaa he ndu maamiraabe mon nyaamunoo nduun, ndu hadaay be maayde. Nyaam'do nyaamdu nduu, no wuuran faa abada.

⁵⁹ Waaju oo, Iisa wad'i nder *waajordu Kafarnahum.

Konngi kokkooji mbuurnam nduumiidam

⁶⁰ Wakkati *aahiibe Iisa nanunoo haalaaji d'ii, duɗbe nder mabbe mbi'i :

—Konngi d'ii no tiidi. Moy waawi jabude di ?

⁶¹ Iisa he hoore mum faami dow ko *aahiibe mum ngoni no nguuntoo, wi'i be :

—Dum laatanake on fergere naa ?

⁶² Ndenne d'ume wadata, se on ngi'ii *Bii-Ned'fo ɗabbitii to wonnoo illa arannde ?

⁶³ *Ruuhu Alla woni ko hokkata mbuurnam, banndu walaa baawde baafuy. Konngi dɔi kaalanmi on dɔi ngonni ruuhu, kanyɔi ngonni mbuurnam duu.

⁶⁴ Amma no woodi nder moodon be ngoondinaay.

Tawi illa arande Iisa no anndunoo be ngoondinaay been e jammboytoodo mo oon.

⁶⁵ O beydi wi'ude :

—Ngam majjum mbi'umi on : Baa gooto waawtaa warde to am nde *Baabiraawo waddaay mo.

⁶⁶ Illa ndeen dɔubbe nder *aahiibe makko coyyiti, acci tokkude mo.

⁶⁷ Nden Iisa yami *lilaabe sappo e dɔdo been wi'i :

—Onon duu, oɔon ngidɔi dillude naa ?

⁶⁸ Simon Piyer jaabii mo wi'i :

—Joomam, to moy min njahata ? Hanaa aan jogii konngi kokkooji mbuurnam nduumiidam naa ?

⁶⁹ Min ngoondinii, miden anndi ko aan woni Ceniido yuwdo to Alla.

⁷⁰ Iisa jaabii be wi'i :

—Hanaa miin subii on, onon sappo e dɔdo bee naa ? Amma gooto nder moodon no seyɔan.

⁷¹ Dow Yahuuda, bii-Simon Iskariyot, gooto nder *lilaabe sappo e dɔdo been o haali. Kanko woni jammboytoodo Iisa.

7

Minyiraabe Iisa worbe ngoondinaay mo

¹ Iisa tinni no filoo nder leydi Galili. O hid'aa fiilaade nder leydi Yahudiya ngam mawbe *Yahudankooɓe no tefa warde mo.

² Juulde *Yahudankooɓe bi'eteede kowaade* baɗake.

³ Sey minyiraabe Iisa worbe mbi'i mo :
—Dillu do, njahaa leydi Yahudiya ngam *aahiibe maa ngi'a golle de ngad'ataa.

⁴ Ned'ɗo fuu hidi anndee, suud'ataa ko wad'ata. Nde ada wada ir golle dee, wannginan himbe hoore maa.

⁵ Baa minyiraabe makko e ko'e mum'en ngoond'inaay mo.

⁶ Iisa wi'i be :
—Wakkati am yonaay ginan, amma to moodon, wakkati fuu no woodi.

⁷ Himbe duuniyaaru mbaawtaa wanyude on. Amma miin, ibe mbanyi kam ngam mid'o seedoo ko golleeji maɓbe no mboni.

⁸ Onon, njehee to juulde deen. Miin, mi yahataa sabu wakkati am yonaay ginan.

⁹ Gaɗa o haalani be d'um, o jood'i nder Galili.

Iisa yehi Juulde kowaade

¹⁰ Wakkati minyiraabe Iisa ndillirii juulde deen, Iisa duu njehi to majje amma nder cuccukka, o hollaay hoore makko.

¹¹ Mawbe *Yahudankooɓe no tefa mo nder jama'aare ndeen, no mbi'a :

—Toy o woni ?

* **7:2 7.2** Juulde kowaade naa Juulde hukumuuji ngoni juulde de Isra'ilankooɓe ngad'ata hitaane fuu nder wuro Ursaliima. Iɗe miccintina be jonnde maɓbe nder kowaade nder ladde yeeruuɗe wakkati Alla wurtinoo be leydi Misira.

¹² Himbe dufbbe no nguuntoo dow makko.
Gere no mbi'a :

—Nedfo oo o lobbo !

Wobbe no mbi'a :

—Aa'a, o majjinoowo himbe.

¹³ Walaa cuusufdo towni haali dow makko,
sabu ibe kula mawbe *Yahudankoobe.

¹⁴ Wakkati Iisa yehunoo tawi juulde deen
pecciri, o fudfi omo waajoo nder *Juulirde
mawne.

¹⁵ *Yahudankoobe kaayfinaa, sey be mbi'i :

—Noy wadi ko nedfo oo hebi anndal dewte,
kanko mo janngaay ?

¹⁶ Iisa jaabii be wi'i :

—Waaju mo mbaajotoomi oo, yuwaay to am.
Amma to lildo kam oon, o yuwi.

¹⁷ Gidfo wadude muuyo Alla fuu, no
annditan nde waaju oo to Alla yuwi naa to am.

¹⁸ Kaaloowo miilo hoore mum, hoore mum
tefanta teddungal. Amma tefoowo teddungal
lildo dum, goonga haalata, ko boni fuu walaa
he mum.

¹⁹ Hanaa *Muusa hokki on *Tawreeta naa ?
Amma baa gooto nder moodon wadaay ko
*Tawreeta wi'i. Dume wadi odon tefa warde
kam ?

²⁰ Himbe njaabii mo, mbi'i :

—Aan, a laddaado. Moy tefata warde ma ?

²¹ Nden Iisa wi'i be :

—Gollal gootal tan ngadumi, on fuu, on
kaayfinaama.

²² *Muusa wi'i ngadon juulnol. Odon njuulna
nedfo baa *nyalaane fowteteene. Maamiraabe
moodon pudfi ngol, hanaa *Muusa fudfi ngol.

²³ Nde neddo no juulnee *nyalaane fowteteene ngam to bonnu *Tawreeta Muusa, dume tikkanton kam sabu mi yamdintinii neddo bumbuujo nder *nyalaane fowteteene ?

²⁴ To on kiitoree no ngiirrudon, kiitoree goonga.

Jeddodiol dow moy woni Iisa

²⁵ Gere nder himbe *Ursaliima mbi'i :
—Hanaa oo woni mo be tefata warde oon naa ?

²⁶ Amma ndaa, omo darii omo waajoo yeeso himbe fuu, be mbi'aay mo baafuy. Tawte mawbe meeden potii dow kanko woni *Almasiihu oon ?

²⁷ Oo kay, eden anndi to yuwi, amma nde *Almasiihu oon wari, baa gooto anndataa to o yuwata.

²⁸ Iisa no waajoo nder *Juulirde mawne ndeen, sey o towni daane, o wi'i :

—On mbi'ii ofon anndi kam naa ? Ofon anndi to yuwmi ? Amma hanaa miin waddi hoore am. Lildo kam oon woni goongaajo, kanko woni mo on anndaa.

²⁹ Miin, mido anndi mo sabu to makko yuwmi, kanko lili kam.

³⁰ Nden be tefi nanngude mo, amma junngo baa gooto yottaaki mo, ngam wakkati makko yonaay ginan.

³¹ Dubbe nder jama'aare ndee ngoondini mo, mbi'i :

—Kee nde *Almasiihu oon wari, omo waawi wadude kaayde burde de gorko oo wadi naa ?

Dogariibe lilaama nannga Iisa

32 *Fariisa'en nani ko himbe been ngoni no nguuntoo dow Iisa. Hooreebe *cakkanooŋe Alla e *Fariisa'en lili dogariibe nannga Iisa.

33 Sey Iisa wi'i be :

—Miin, mi wondan he moodon wakkati sedda ginan. Gada mum, mi soyyoo to lildo kam oon.

34 On tefan kam, amma on ngiitataa kam, ngam on mbaawtaa yahde to ngonmi.

35 Mawbe *Yahudankooŋe yamodiri mbi'i :

—Toy o yahata ko en mbaawtaa hiitude mo ? O tefowan himbe meeden sankitiibe nder lenyi janaani, o waajoo lenyi d̄ii naa ?

36 O wi'i en tefan mo, en ngiitataa mo, sabu en mbaawtaa yahde to o tawetee toon. Dume woni maana haala kaa ?

Maayooji ndiyam mbuurnoojam

37 Nyalaane burde teddude nder juulde deen fuu woni nyalaane nde juulde deen timmata. Nyannde mum Iisa darii huubi, wi'i :

—Domdudo fuu wara to am, yara.

38 Goondindo kam fuu, maayooji ndiyam mbuurnoojam no ilan nder berne mum hano no dum winndiraa nder dewte nii.

39 Dow *Ruuhu Ceniido Iisa woni no haala. *Ruuhu Ceniido oo kam woni ko goondindo mo fuu hebata. Amma wakkati mum *Ruuhu Ceniido hokkaakano ngam Iisa teddinaakano ginan.

Ceendiigu e rafi goondinol

40 Wakkati himbe gom nanunoo haala kaa nder jama'aare ndeen, mbi'i :

—Sikka fuu walaa kanko woni annabiijo oon.

⁴¹ Wobbe duu mbi'i :

—Oo nii woni *Almasiihu oon.

Amma wobbe mbi'i kaden :

—*Almasiihu oon yuwan Galili naa ?

⁴² Hanaa Dewtere Alla wi'i ko nder lenyol
Daawda *Almasiihu yuwata ? Hanaa nde wi'i
kaden Baytilaama wuro Daawda o yuwata ?

⁴³ Haalaaaji jama'aare ndee luurodiri dow Iisa.

⁴⁴ Nder maɓbe no woodi hidube nanngude
mo, amma junngo baa gooto yottaaki mo.

⁴⁵ Wakkati dogariibe been ngartunoo,
hooreebe *cakkanooɓe Alla e *Fariisa'en yami
ɓe, mbi'i :

—Ko wadi on ngaddaay mo ?

⁴⁶ Dogariibe been njaabii ɓe, mbi'i :

—Abada godɗo waajoraaki hano no nedɗo oo
waajori.

⁴⁷ Sey *Fariisa'en njaabii ɓe, mbi'i :

—Kaari ! Baa onon duu, on eytaama naa ?

⁴⁸ Naa on ngi'ii godɗo nder hooreebe
*Yahudankooɓe naa nder *Fariisa'en goondindo
mo non ?

⁴⁹ Amma jama'aare ndee no kuɗaane, nde
anndaa *Tawreeta Muusa !

⁵⁰ Nikodemu, gooto nder *Fariisa'en
jehunooɗo to Iisa, wi'i ɓe :

⁵¹ —*Tawreeta meeden waawaa hiitaade
nedɗo nde nanaay ko joomum haali, naa ko
wadi.

⁵² Be njaabii mo, ɓe mbi'i :

—Aan duu, a bii-Galili naa ? Fincita haala
Alla, a hi'an ko annabiijo fuu wanngataa Galili.

[

53 Gada majjum neddfo fuu hooti wuro mum,

8

1 Iisa duu yehi waamnde Jaytun.

Debbo nanngiraado jeenu

2 Illa subaka kecco Iisa warti nder *Juulirde mawne ndeen. Himbe fuu ngari to makko. O joodfii, omo waajoo be.

3 Jannginoobe *Tawreeta e *Fariisa'en ngaddi debbo tawaado no yeena gom. Be ndarni mo hakkune jama'aare ndeen.

4 Be mbi'i Iisa :

—Moodibbo, debbo oo mabaama no yeena.

5 Too, *Muusa tilsinii min nder *Tawreeta min mbarda ir rewbe bee kaaye. Aan nee, dume mbiidaa ?

6 Be ngadi yamde dee ngam be tunna mo be keba laawol ngol be njukkirta mo. Amma Iisa jimminii no diidira honndu mum dow leydi.

7 Wakkati be tokkiri Iisa yamde dee, nden o banti hoore, o wi'i be :

—Mo wadaay hakke abada nder moodon arta bugaade mo hayre.

8 Nden Iisa yeeyi jimmini, no diida dow leydi.

9 Wakkati be nanunoo dum, sey be cortorii gooto gooto. Nayeefee been artii. Iisa he debbo dariido yeeso mum oon tan acca toon.

10 Nden Iisa banti hoore mum, wi'i mo :

—Banndam debbo, toy be ngoni ? Walaa jukkudfo ma naa ?

11 O jaabii Iisa o wi'i :

—Moodibbo, baa gooto.

Nden Iisa wi'i mo :

—Miin duu, mi jukkataa ma. Yah, amma taa wadu hakke kaden.]*

Iisa woni jeyngol duuniyaaru

¹² Iisa haaldi he himbe kaden, wi'i :

—Miin woni jeyngol duuniyaaru. Tokkudfo kam fuu, dillataa nder nimre abada, amma no heban jeyngol mbuurnam.

¹³ Sey *Fariisa'en mbi'i mo :

—Aan, adfa seedanoo hoore maa, seede maa hanaa goonga.

¹⁴ Iisa jaabii be wi'i :

—Baa nde mi seedanake hoore am, seede am no goonga, sabu mido anndi to yuwmi, mido anndi to njahanmi. Amma onon, on anndaa to yuwmi, on anndaa to njahanmi.

¹⁵ Onon, ofon kiitoroo dabareeji himbe, miin kay, mi hiitataako baa gooto.

¹⁶ Amma baa nde mido hiitoo, kiite am no goonga, sabu mi hiitataako miin tan, *Baabiraawo lildo kam oon, no wondi he am.

¹⁷ No winndaa nder *Tawreeta moodon wi'aa : Seede himbe dido no goonga.†

¹⁸ Too, mido seedanoo hoore am.

*Baabiraawo lildo kam oon duu, no seedanoo kam.

¹⁹ Sey be mbi'i mo :

—Toy *Baaba maa oon woni ?

Iisa jaabii be wi'i :

—On anndaa kam, on anndaa *Baaba am oon. Se nii ofon anndunoo kam, on anndannoo *Baaba am oon duu.

* **8:11 8.11** Aaya 53 suura 7 faa wara aaya 11 suura 8 tawaaka nder cfereji arani fuu. † **8:17 8.17** Wi'itaade Tawreeta 19.15

²⁰ Iisa haalii konngi dñi wakkati o waajotonoo nder *Juulirde mawne, hadde to ceede ndesetee. Amma baa ko non wadi, walaa nanngudo mo, ngam wakkati makko yonaay ginan.

To pa'umi toon, on mbaawtaa yahde toon

²¹ Iisa wi'i be kaden :

—Mi yahan, on tefan kam, amma on maaydan he hakkeeji moodon. To pa'umi toon, on mbaawtaa yahde toon.

²² Kanyum wadi mawbe *Yahudankoobe mbi'i :

—Tawte o waran hoore makko wadi o wi'i en mbaawtaa yahde to o fa'i toon ?

²³ Iisa wi'i be :

—Onon, ley njeyaadon, amma miin, dow njeyaami. Onon, nder duuniyaaru nduu njeyaadon, amma miin, mi jeyaaka nder mayru.

²⁴ Ngam majjum wadi mbi'umi on : On maaydan he hakkeeji moodon. Sabu se on ngoondinaay ko *Miin woni oon mo ngonmi*, on maaydan he hakkeeji moodon.

²⁵ Nden be yami mo, be mbi'i :

—Aan woni moy ?

Iisa jaabii be, wi'i :

—Miin woni mo mbi'unoomi on ngonmi illa arande.

²⁶ Onon, kujje dufde no ngoodi de mbaawmi haalude dow moodon, mi hiitoo on duu. Amma lildo kam oon woni goongaajo. Ko nanumi to makko, kaalanami duuniyaaru nduu.

²⁷ Be paamaay ko dow *Baabiraawo o woni omo haalana be.

²⁸ Dum wadi Iisa wi'i be :

—Nde on banti *Bii-Nedfo fuu, on paaman ko *Miin woni oon mo ngonmi*. Mi wadataa baafuy ngam hoore am. Ko *Baabiraawo anndini kam tan kaalananmi on.

²⁹ Lido kam oon no wondi he am, o accaay kam feere am, ngam ko weli mo tan ngadanmi nyannde fuu.

³⁰ Wakkati Iisa haalirannoo nii, dufbe ngoondini mo.

Goonga no rimfinan on

³¹ Iisa wi'i *Yahudankoobe goondinbe mo been :

—Se on tinnake ofon njogii haalaaji am, on laatoto *aahiibe am goongaabe.

³² On anndan goonga, goonga oon duu no rimfinan on.

³³ Be njaabii mo, be mbi'i :

—Minen, min jippotoobe he *Ibrahim, walaa mardo min abada. Noy mbi'irtaa min ndimdan ?

³⁴ Iisa jaabii be wi'i :

—Mido haalana on goonga : Gadfoowo hakke fuu, no maccudo hakke.

³⁵ Abada maccudo duumataako nder hoggo, amma bidfo no duumoto nder maggo faa abada.

³⁶ Ngam majjum, nde Bidfo oon rimfinii on, on laatoto rimbe goongaabe.

³⁷ Mido anndi ko on jippotoobe he *Ibrahim, amma ofon tefa warde kam, ngam konngi am naataay on.

38 Miin, mido haala ko ngiirumi *Baaba am, amma onon, ofon ngada ko narrudon baabii'on.

Ibiliisa woni baabii'on

39 Be njaabii mo, be mbi'i :

—Baabiimin woni *Ibrahim.

Iisa wi'i be :

—Se nii on jippotoobe he *Ibrahim, on ngadafataana golleeji *Ibrahim.

40 Amma jooni ofon tefa warde kam, miin kaalando on goonga mo narrumi Alla. *Ibrahim kay, wadaay ir dum.

41 Onon, golleeji baabii'on ngadoton.

Be mbi'i mo :

—Minen, min kanaa bibbe henndu.

*Baabiraawo gooto min ngoodi, kanko woni Alla.

42 Iisa wi'i be :

—Se goonga fuu Alla wonnoo Baabii'on, on ngidan kam, ngam to Alla yuwmi, ngarmi to moodon. Mi waddaay hoore am, kanko lili kam.

43 Dume wadi ko on paamataa haala am ? On paamataa ka ngam ika dadi hakkillo mon.

44 Onon, Ibiliisa woni baabii'on. Odon ngidi wadude muuyo baabii'on. O baroowo himbe illa fudforde. Abada o daraaki dow goonga, ngam goonga walaa he makko. Se o feni, jikku makko non, sabu o penoowo, o baaba fewre.

45 Amma miin, ngam mido haala goonga, wadi ko on ngoondinaay kam.

46 Moy e moodon waawi seedaade ko mi wadi hakke ? Ndenne dume wadi se mi haalii goonga, on ngoondintaa kam ?

⁴⁷ Nefdo Alla kay no hettintoo haala Alla.
Onon nee, on kettintaako ngam on kanaa himbe
Alla.

Iisa no buri Ibrahim

⁴⁸ *Yahudankooɓe mbi'i Iisa :
—Hanaa goonga amin ko min mbi'unoo a
bii-leydi *Samariya, a laddaado ?

⁴⁹ Iisa jaabii ɓe wi'i :
—Mi hanaa laddaado, amma mido teddina
*Baaba am. Onon, oɗon pamɗina kam.

⁵⁰ Hanaa miin tefanta hoore am teddungal.
No woodi tefanoowo kam ngal, oon woni
kiitotoodo.

⁵¹ Goonga kaalananmi on : Jogiido haala am
fuu, maayataa abada.

⁵² Nden *Yahudankooɓe mbi'i mo :
—Joonkay min tabbintini ko a laddaado.
*Ibrahim e annabiibe fuu maayi, dey aan,
mbi'aa jogiido haala maa fuu, maayataa abada.

⁵³ A wonaana aɗa miila ko aɗa buri
baabiimin *Ibrahim manngu naa ? O maayi,
annabiibe duu maayi. Moy ngonɗaa aɗa ada
hoore maa nii ?

⁵⁴ Iisa jaabii ɓe wi'i :
—Miin, se hoore am teddinanmi, teddungal
am no meere. *Baaba am, mo mbi'oton Alla
mooɗon, teddinta kam.

⁵⁵ Onon, on anndaa mo. Miin, mido anndi
mo. Nde mi wi'i mi anndaa mo, mi laatake
penoowo hano mooɗon. Amma mido anndi mo,
mido jogii haala makko.

⁵⁶ Baabii'on *Ibrahim no welwelta sanne
ngam heɓa hi'a nyalaane am. O hi'i nde, o nani
beldum.

57 *Yahudankooɓe mbi'i mo :

—A wadaay baa duubi woygu ginan, dey mbi'aa a hi'i *Ibrahim ?

58 Iisa wi'i be :

—Midfo haalana on goonga : Illa *Ibrahim rimaaka, midfo don.‡

59 Ko Iisa haali haala kaa sey be adi kaaye faa be mbugoo mo. Amma o moli, o wurtii *Juulirde mawne ndeen.

9

Iisa wumtini dimiraado mbumdam

1 Wakkati Iisa woni no yawta, sey o hi'i gorko dimiraado mbumdam gom.

2 *Aahiibe makko yami mo mbi'i :

—Moodibbo, ko o rimaa nder mbumdam dam, kanko wadi hakke naa saarooɓe makko ?

3 Iisa jaabii be wi'i :

—Hanaa kanko, hanaa saarooɓe makko ngadi hakke. Amma dum heewtake mo heba baawde Alla mbannga dow makko.

4 No tilsi ngaden golle lildo kam illa nder nyalooma. Ngam nde jemma wari, baa gooto waawaa gollude.

5 Nde mido nder duuniyaaru nduu, miin woni jeyngol mayru.

6 Gaɗa o haali haala kaa, sey o tutti dow leydi, o hawrodiri ndi e joode, o wuji e gite bumfo on.

7 O wi'i mo :

‡ 8:58 8.58 « Midfo don » kam woni ko Joomiraawo jaabinoo Muusa nder *Tawreeta, dewtere Burtaaki 3.14.

—Yah lootoy yeeso maa to luggere Silowam.
Maana *Silowam* woni « Lilaado. »

O lootowi yeeso makko, o warti, omo hi'a.

⁸ Wondiraabe makko, he anndunoobe ko o
bumdo piyoowo bara ndenno, mbi'i :

—Tawte hanaa oo woni joodinoofo no fiya
bara naa ?

⁹ Wobbe mbi'i :

—Kanko non !

Wobbe duu mbi'i :

—Hanaa ! Nanndi makko nii non !

Amma gorko oon e hoore mum wi'i :

—Miin nii non !

¹⁰ Nden be yami mo be mbi'i :

—Noy mbuntirfaa ?

¹¹ Nedfo oon jaabii be wi'i :

—Gorko bi'etedo Iisa, wadi kecciri, wuji e
gite am, wi'i kam mi yaha to luggere Silowam,
mi lootowa yeeso am. Lootoyi yeeso am, sey
mbumtumi.

¹² Be yami mo be mbi'i :

—Toy gorko oon woni ?

O wi'i :

—Mi anndaa !

Fariisa'en no tefa faamude dow bumtinol gorko
oo

¹³ Nden himbe njaari bumtinaado oon to
*Fariisa'en.

¹⁴ Tawi *nyalaane fowteteene non, Iisa
wadunoo kecciri wumtini mo.

¹⁵ Ngam majjum *Fariisa'en duu yami mo no
o wumtiri. O jaabii be o wi'i :

—O wuji kecciri e gite am, lootumi yeeso am,
mbumtumi.

¹⁶ Gere nder *Fariisa'en mbi'i :

—Gorko oo yuwaay to Alla ngam o hoddanaay *nyalaane fowteteene.

Amma wofbe mbi'i :

—Noy gadfoowo hakke waawi wafude ir kaayde dee ?

Dum waddi rafi potal caka maŋbe.

¹⁷ Nden *Fariisa'en yami buntinaado oon kaden mbi'i :

—Dume mbi'ataa dow buntindo ma oon ?

O jaabii, o wi'i :

—O annabiijo.

¹⁸ Mawbe *Yahudankooŋe been kay njabaay ko o bumnoodo e ko o wumti jooni, naako ŋe noddii saaroŋe makko.

¹⁹ Be yami ŋe, ŋe mbi'i :

—Gorko oo, no biyii'on naa ? On mbi'i ko mbumdam o rimdaa naa ? Ndenne noy wadi ko o wumti joonin ?

²⁰ Saaroŋe been njaabii, mbi'i :

—Midfen anndi ko o biyiimin, midfen anndi duu ko mbumdam o rimdaa.

²¹ Amma min anndaa noy o wumtiri. Min anndaa buntindo mo oon duu. Yamee mo ! Kanko duu o mawfo. Omo waawi jaabanaade hoore makko.

²² Saaroŋe makko njaaborake nii sabu iŋe kula mawŋe *Yahudankooŋe. Ngam ŋe potii dow ko nedfo fuu goondini ko Iisa woni *Almasiihu, ŋe ndiiwan joomum nder *waajordu.

²³ Ngam majjum wadi saaroŋe been mbi'i : « O mawfo. Yamee mo ! »

²⁴ *Fariisa'en nodditi buntinaado oon, mbi'i mo :

—Hulu Alla ! Minen kay, miden anndi ko gorko oo no gadoowo hakke.

²⁵ O jaabii be :

—Se o gadoowo hakke duu, miin kay, mi anndaa. Gootel tan woni ko anndumi : Ndenno mi bumdo, jooni mi wumti.

²⁶ Be yamtini mo, be mbi'i :

—Dume o wadani ma ? Noy o wumtiniri ma ?

²⁷ O jaabii be, o wi'i :

—Mi haalaniino on dum, amma on njabaay. Dume wadi odon ngidi nantude dum kaden ? Tawte onon duu, odon ngidi laataade *aahiibe makko non ?

²⁸ Be njenni mo, be mbi'i :

—Aan nii woni aahiijo makko ! Minen kay, min aahiibe *Muusa.

²⁹ Minen, miden anndi Alla haaldii he *Muusa, amma neddo oo kay, min anndaa fuu to o yuwata.

³⁰ Gorko oon jaabii be, wi'i :

—Haba ? Hannden mi hi'i haayne. On anndaa to o yuwi, dey o wumtinii kam !

³¹ Eden anndi Alla hettintaako wadoobe hakke, amma omo jaabanoo kuloowo mo, gadoowo muuyo makko.

³² Illa fuddam duuniyaaru walaa nanudo bumtindo dimdaado mbumdam.

³³ Se nii hanaa to Alla gorko oo yuwi, o waawtaa wadude baafuy.

³⁴ Be njaabii mo :

—Aan, laatiido a fuu nder hakke ndimedaa, aan waajoto min naa !

Be ndiiwi mo.

Be berde mum'en mbumii

³⁵ Iisa nani be ndiiwii mo, sey yehi tawowi mo, wi'i mo :

—Aan nee, a goondini *Bii-Neddo naa ?

³⁶ O jaabii, o wi'i :

—Moodibbo, moy woni *Bii-Neddo ? Hollan mo faa mi goondina mo ?

³⁷ Nden Iisa wi'i mo :

—A hi'i mo, kanko jaati woni no haalda he maa.

³⁸ Sey o jaabii Iisa o wi'i :

—Joomiraawo, mi goondini.

O sujidani Iisa.

³⁹ Nden Iisa wi'i mo :

—Mi wari nder duuniyaaru ngam kiite ngadfaa, wumbe ngi'a, hi'ooɓe mbumaa.

⁴⁰ Wobbe nder *Fariisa'en wonbe hadde makko, nanube haala kaa, yami mo mbi'i :

—Ndenne, min wumbe naa ?

⁴¹ Iisa jaabii be, wi'i :

—Se on wumbe, nden on gadataano hakke. Amma ko mbi'udfon joonin ofon ngi'a, hakkeeki moodon tabbitii.

10*Iisa woni duroowo lobbo*

¹ Iisa wi'i :

—Midɔ haalana on goonga : Neddo fuu naatoowo hoggo baali dey naatiraay dammbugal, kam woni gujjo, kam woni teetoowo.

² Amma naatiroowo dammbugal oon woni duroowo baali dfiin.

³ Deenoowo dammbugal oon no maɓɓitanan mo, baali d̄iin duu no nanan daane makko. O noddiran mbaalu makko fuu he innde mum, o wurtina d̄i yaasi.

⁴ Nde o wurtini d̄i d̄i fuu, o ardoto, d̄i tokka mo ngam id̄i anndi daane makko.

⁵ Di tokkataa kof̄o sam, amma d̄i ndoggan mo sabu d̄i anndaa daane makko.

⁶ Iisa hippani ɓe haala kaa, amma ɓe paamaay maana makka.

⁷ O ɓeydi wi'ude :

—Mid̄o haalana on goonga, miin woni dammbugal hoggo baali.

⁸ Artuɓe kam fuu no wuyɓe e teetoobe, baali d̄iin nanaay daade maɓɓe.

⁹ Miin woni dammbugal, ned̄fo fuu naatir̄fo kam, hisan, no oornan heɓa duurdude, jaayina.

¹⁰ Gujjo warataana ngam wujja, itta yonki, bonna, amma miin, mi warii faa himbe keba mbuurnam ngam ɓe kebira dam no d̄uudiri.

¹¹ Miin woni duroowo lobbo. Duroowo lobbo woni cottoowo yonki mum ngam baali mum.

¹² Amma duroowo jobeteed̄o hanaa duroowo goongaajo. O hanaa jom baali, illa o holliri suunu no wara, o doggan o acca d̄i. Nden ndu saama e majji, d̄i cankitoo.

¹³ O doggan ngam o duroowo jobeteed̄o tan, walaa fuu ko hilli mo he baali d̄iin.

¹⁴ Miin woni duroowo lobbo. Mid̄o anndi baali am, baali am duu no anndi kam.

¹⁵ Hano no *Baabiraawo anndiri kam, non anndirmi *Baabiraawo. Mid̄o sotta yonki am ngam baali am.

16 Mido woodi baali gom kaden di ngalaa nder hoggo ngoo. Kanyi duu no tilsi mi waddowa di. Di nanan daane am, di laatoto sewre worre nde duroowo gooto.

17 Ko wadi *Baabiraawo no hidi kam woni ngam mi sattan yonki am faa mi hebita ki kaden.

18 Walaa ittoowo ki, ngam miin e hoore am hokkata ki. Mido woodi baawde hokkude ki. Mido woodi baawde hebtude ki. Dum woni tilsinoore nde kebumi to *Baaba am.

19 Haalaaji dii beydi senndude *Yahudankoobe.

20 Dubbe nder mabbe no mbi'a :
—O kaanaado kubdo ! Ko saabii odon kettinani mo ?

21 Gere mabbe duu mbi'i :
—Haala kaa hanaa haala laddaado. Laddaado no waawi wumtinde bumdo naa ?

Yahudankoobe calake Iisa

22 *Juulde cendinol Juulirde mawne ngafi *Ursaliima. Dum fotodiri he dabbune.

23 Nder *Juulirde mawne ndeen, Iisa no yaha no warta ley danki Suleymaanu.

24 Sey *Yahudankoobe piili mo, mbi'i :
—Faa nde tinnotodaa ada jogii min nder wemmberere ? Se aan woni *Almasiihu, laabinan min.

25 Iisa jaabii be, wi'i :
—Mi arti mi haalanii on dum, amma on ngoondinaay. Golleeji di ngadumi dow innde *Baaba am diin, kanyi jaati ceedantoo kam.

26 Amma onon, on ngoondinaay ngam on kanaa baali am.

²⁷ Baali am no nana daane am. Mido anndi di, idi tokka kam.

²⁸ Mido hokka di mbuurnam nduumiidam, di mbaatataa abada. Walaa baawdo teetirde di semmbe semmbe nder junngo am.

²⁹ *Baabiraawo kokkudo kam di oon, no furi huune fuu. Walaa baawdo teetirde di semmbe semmbe nder junngo *Baabiraawo.

³⁰ Miin e *Baabiraawo fuu, min go'o.

³¹ Sey *Yahudankooobe adi kaaye faa padfa mo.

³² Amma Iisa wi'i be :

—Yeeso moodon, baawde *Baabiraawo ngadirmi golle dudde lobbe sanne de fuu. Nder golle de ngadumi de fuu, ngam gollal ngale ngiddon faddude kam kaaye ?

³³ *Yahudankooobe njaabii mo mbi'i :

—Hanaa ngam golle lobbe min ngidi warirde ma kaaye. Ko wadi miden ngidi warude ma woni a famdini Alla. Aan a tagaado, dey a adi hoore maa Alla.

³⁴ Iisa jaabii be, wi'i :

—Hanaa no winndaa nder *Tawreeta moodon ko Alla wi'i : *Onon, on allaabe ?**

³⁵ Eden anndi ko haala Alla sottataa. Nde Alla noddiri be o subii been « *allaabe* »,

³⁶ too, miin mo Alla sendini, lili nder duuniyaaru nduu, noy haala am laatortoo pamdinol Alla ngam mi wi'i : « *Miin, mi *Bii-Alla* » ?

³⁷ Se nii mi wadaay golleeji *Baaba am, to ngoondinee kam.

* **10:34 10.34** Jabuura 82.6

³⁸ Amma se mido wada di, baa se on ngoondintaa kam, ngoondinee golleeji dui, ngam paamon, njabon duu no woodfiri ko *Baabiraawo no wondi he am, mido wondi he makko.

³⁹ Nden be tefi nanngude mo kaden. O soptii be.

⁴⁰ Iisa soyyii toon gada maayo Urdun nokkuure to Yahaaya wadannoo himbe *batisma, o joodii toon.

⁴¹ Himbe dubbe ngari to makko, ibe mbi'odira :

—Yahaaya wadaay haayne baa wootere. Amma, ko o haali dow gorko oo fuu no goonga.

⁴² Toon dubbe ngoondini Iisa.

11

Maayde Laajaru

¹ Nder wuro Baytaniya no woodi gorko bi'eteedo Laajaru, Laajaru oo yemaaki. Omo woodi sakiraabe makko rewbe dido gom, Marta e Mariyaama.

² Mariyaama woni debbo bujunoodo nebbam uurdam dow koyde Iisa, moytiri de gaasa mum.* Too, Mariyaama oo banndum gorko woni Laajaru oo.

³ Sakiraabe Laajaru rewbe dido bee lili goddo wi'a Iisa :

—Moodibbo, war ! Gido maada yamdaa.

⁴ Nde Iisa nanunoo dum, sey wi'i :

* **11:2 11.2** Daaru dewtere ndee 12.1-8.

—Nyaw nguu hanaa nyaw mbaroowu. Amma ngu wari ngam wannginde teddungal Alla, heba *Bii-Alla oon duu teddinee.

⁵ Iisa no hidi Marta, Mariyaama e sakiike mabbe gorko Laajaru.

⁶ Baa nii ko Iisa nanii Laajaru yamɗaa, ɗum hadaay mo joodaade to o wonnoo toon balɗe ɗiɗi.

⁷ Gaɗa ɗum o wi'i *aahiibe makko :

—En coyyoo leydi Yahudiya !

⁸ *Aahiibe been mbi'i mo :

—Moodibbo, booyaay ko *Yahudankooɓe tefi faɗɗude ma kaaye nder leydi ndiin. Toon ngiɗaa soyyaade kaden naa ?

⁹ Iisa jaabii ɓe wi'i :

—Hanaa jamɗe sappo e ɗiɗi ngonni nder nyalooma gooto naa ? Dilloowo nyalooma fuu fergataako ngam no hi'a jeyngol duuniyaaru.

¹⁰ Amma dilloowo jemma fergoto ngam jeyngol walaa he makko.

¹¹ Gaɗa o haalii haalaaji ɗii, o wi'i ɓe :

—Higii'en Laajaru ɗaanake, mi yahan, mi findinowa mo.

¹² Nden ɓe mbi'i mo :

—Moodibbo, se tawaama o ɗaaniido, ndenne o dadan.

¹³ Maayde Laajaru o haalani ɓe. Amma kambe kay, ɓe miilataana ko filla ɗoyngol allawol ngool nii o wondi.

¹⁴ Nden Iisa laabinani ɓe, wi'i :

—Laajaru laatake !

¹⁵ Mi nani beldum ngam moodon ko mi tawaaka toon. Dum laatanto on sabaabu goonɗinol. Amma en njaha to makko.

16 Nden Tomas bi'eteedo Funeejo wi'i *aahiibe beeto :

—Accee, njehen enen duu baa nde en maaydan he makko non.

Iisa woni ummitaaki maaybe e mbuurnam

17 Wakkati Iisa yottii, tawi Laajaru wadi balde nay he moobeede.

18 Hakkune Baytaniya e *Ursaliima buraa kilooji tati.

19 *Yahudankoobe duɓɓe ngari kinniri Mariyaama e Marta maayde Laajaru.

20 Wakkati Marta nanunoo Iisa no wara, o acci Mariyaama no joodii nder suudu, o yehi o jabbitowii mo.

21 Marta wi'i Iisa :

—Joomam, se nii aɗa wonnoo ɗo, banndam gorko maayataano.

22 Amma mido anndi baa joonin, ko yamɗaa Alla fuu, o wadante ɗum.

23 Nden Iisa wi'i mo :

—Bannda gorko no ummitoto.

24 Marta wi'i :

—Mido anndi ko o ummitittoo nyannde darɗal.

25 Iisa wi'i mo :

—Miin woni ummitaaki maaybe, miin woni mbuurnam duu. Nedɗo fuu goondindo kam, baa se maayi, no wuuran.

26 Buurɗo goondindo kam fuu, maayataa abada. A goondini ɗum naa ?

27 Marta wi'i mo :

—Ayyo, Joomam ! Mi goondini aan woni *Almasiihu, *Bii-Alla, banngandfo duuniyaaru nduu.

²⁸ Gada ko o haali d̄um, o yehi o noddowi sakiike makko, Mariyaama. O nyo'ani mo, o wi'i :

—Moodibbo oon warii, omo nodde.

²⁹ Illa ko Mariyaama nanunoo d̄um, o yaawdi o yehi to Iisa.

³⁰ Wakkati mum fuu Iisa naataay wuro ngoon ginan. Omo wonnoo to Marta fottunoo he makko.

³¹ *Yahudankooɓe wondunooɓe he Mariyaama nder suudu no cawrina mo, wakkati ɓe ngi'unoo o yaawdi o wurtii, sey ɓe tokki mo, ngam ɓe miilii to annyeere ndeen o fa'i faa o woyowa.

³² Nde Mariyaama yottii to Iisa woni, illa o hi'i mo, o hofi yeeso makko, o wi'i :

—Joomam, se nii aɗa wonnoo d̄o, banndam gorke maayataano.

Iisa woyi

³³ Wakkati Iisa hi'unoo Mariyaama e *Yahudankooɓe wondunooɓe he mum been no mboya, ɓerne makko metti sanne.

³⁴ O wi'i :

—Toy moobudon mo ?

Be mbi'i mo :

—Moodibbo, war, yeewu !

³⁵ Sey Iisa fusi gondi.

³⁶ Nden *Yahudankooɓe gom mbi'i :

—Yeewee no o hidiri mo.

³⁷ Amma wobbe mabbe duu mbi'odiri :

—Bumtindo bumdo no waawaa hafude
gorko oo maayde naa ?

Iisa ummintini Laajaru

³⁸ Berne Iisa metti kaden, nden o yehi
tiimoyde annyeere ndeen. Annyeere ndeen,
lowol mabbiraangol hayre non.

³⁹ Nden Iisa wi'i :
Ittee hayre ndee !

Marta sakiike maaydo oon wi'i mo :

—Joomam, hannden tawan henndu makko
waylake, sabu hannden woni balde makko nay
he maayde.

⁴⁰ Iisa jaabii mo, wi'i :

—Hanaa mi wi'i ma, se a goondini, a hi'an
baawde Alla naa ?

⁴¹ Be itti hayre ndeen. Iisa tiggatii, wi'i :

—*Baabiraawo, mi yettii ma ngam a
hettinake kam.

⁴² Miin kay, mido anndi nyannde fuu ada
hettinanii kam. Amma mi haaliri nii sabu
himbe dariibe bee, ngam be ngoondina aan lili
kam.

⁴³ Gada haalaaji dui, o banti daane makko, o
huubi sanne, o wi'i :

—Laajaru, wurta !

⁴⁴ Sey maaynoodo oon wurtii. Juude mum e
koyde mum no kabbaa leppi, yeeso mum no
suddii. Nden Iisa wi'i be :

—Piirtee mo o yaha !

Mawbe Yahudankooɓe caawodiri dow barol Iisa

⁴⁵ Dubbe nder *Yahudankooɓe warnooɓe to
Mariyaama, hi'ube ko wadi, ngoondini Iisa.

⁴⁶ Amma gere maɓɓe njehi to *Fariisa'en, kaalani be ko Iisa waɗi.

⁴⁷ Nden *Fariisa'en e hooreeɓe *cakkanooɓe Alla ngadi hawriine mawne, be mbi'i :

—Noy ngatten ? Ngam gorko oo no wada kaayɗe ɗuɗɗe.

⁴⁸ Se en accirii mo nii, be fuu, be ngoondinan mo. Nden himbe *Rooma ngara, nannga *Juulirde meeden mawne e lenyol meeden.

⁴⁹ Gooto maɓɓe bi'eteedɗo Kayafas laatiidɗo mawɗo *cakkanooɓe Alla nder hitaane ndeen, wi'i be :

—Onon, on anndaa baafuy.

⁵⁰ On anndaa ko nedɗo gooto maayana himbe fuu no buri woodande en dina lenyol ngool fuu halka.

⁵¹ Hanaa muuyo makko o haaliri haala kaa, amma annabaaku o waɗi ɗoon. Hitaane ndeen kanko woni mawɗo *cakkanooɓe Alla, nder annabaaku nguu o wi'i ko Iisa no maayanan lenyol ngool.

⁵² Hanaa lenyol ngool tan o maayanta, amma ngam o hawra fiɓɓe Alla sankitiibe been fuu laatoo gootum.

⁵³ Illa nyannde mum, hooreeɓe *Yahudankooɓe caawodiri dow no be mbardata mo.

⁵⁴ Dum duu waɗi Iisa acci filaade hakkune *Yahudankooɓe. Nden o yehi Efrayim, wuro wonngo har ladde yeeruure. O jooddii he *aahiibe makko.

⁵⁵ Juulɗe *Yahudankooɓe gom bi'eteedɗe *Juulɗe dimɗinol Isra'ilankooɓe ɓadake. Sey himbe ɗuɓɓe nder leydi ndiin njehi *Ursaliima

faa laabina ko'e mum fadde juulde dee fudfude.

⁵⁶ Be ndarii nder *Juulirde mawne ndeen, ibe tefa Iisa, be mbi'odiri :

—Dume miiloton ? O waran to juulde dee naa noy ?

⁵⁷ Tawi mawbe *cakkanooɓe Alla e *Fariisa'en kokki tilsinoore wi'ude annduɗo to o woni fuu, haala faa o nanngée.

12

Mariyaama wuji koyde Iisa nebbam uurdam

¹ Balde jeegom fadde *Juulde dimɗinɗol Isra'ilankoobe yottaade, Iisa yehi Baytaniya to Laajaru mo o ummintinnoo he maayde oon.

² Be njonngani mo hiraane, Marta woni no yeddana be nde. Laajaru no wondi he nyaamdoobe he Iisa been.

³ Nden Mariyaama hooyi feccere liteereeru nebbam uurdam, nebbam caadiɗam, ɗam hawrodiraaka he huune fuu, wuji koyde Iisa, moytiri de gaasa mum. Suudu nduun fuu uuri.

⁴ Sey Yahuuda Iskariyot, gooto nder *aahiibe been, jammboytoɗo Iisa, wi'i :

⁵ —Dume wadi nebbam ɗaam sonnaaka, ceede deen kokkee talkaabe ? Ngam ceede majjam no yoba golloobe keme tato.

⁶ Hanaa ngam yurmeene talkaabe wadi o wi'i haala kaa, amma ngam o gujjo. Kanko wonnoo jogiɗo mbasu ceede maɓɓe. Omo wujjanno duu he majje.

⁷ Amma Iisa wi'i :

—Takkita debbo oo. O resi dam ngam nyalaane moobeteemi.

⁸ Talkaabe no tawdee he moodon nyannde fuu. Amma miin, mi tawdataake he moodon nyannde fuu.

Habbi-daane dow barol Laajaru

⁹ *Yahudankoobe dufbe nanani Iisa Baytaniya, njehi toon. Hanaa Iisa tan wadi be njehi toon, be njehi duu ngam be ngi'a Laajaru ummintinaado oon.

¹⁰ Mawbe *cakkanooobe Alla ngadi daane worre ngam warude Laajaru duu.

¹¹ Ngam daliila Laajaru, *Yahudankoobe dufbe ceedi he mawbe mum'en, ngoondini Iisa.

Iisa naati Ursaliima

¹² Jaangoore mum jama'aare duunde, warde to juulde deen, nani ko Iisa no wara *Ursaliima.

¹³ Sey be tayi licce dabinaaje, be njabbitowii mo. Ibe kuuba, ibe mbi'a :

—*Hosanna ! *Barkinaado woni garfo dow innde Joomiraawo, Laamiido *Isra'el !*

¹⁴ Iisa duu hebi arel gom, wadfi, hano no dum winndiraa nder dewte wi'aa :

¹⁵ *Himbe hubeere *Siyon, to kulee ! Ndaaree da : Laamiido mon no wara, no wadfi arel.†*

¹⁶ Arannde fuu *aahiibe makko paamaayno ko woni no wada. Amma wakkati be ngi'unoo Iisa teddinaa, nden be miccitii ko be ngadani

* **12:13 12.13** « A jabb'aama » kam fiirtata maana konngol ibrankoore ngool **Hosanna** ! Maana mum arano woni « Alla, hisin min jooni ! » Daaru Jabuura 118.25. Amma nder jamaanu Iisa, **Hosanna** adaama hano konngol njabbitaaki. † **12:15 12.15** Jakariya 9.9

mo dūm fuu winndaanooma dow makko nder dewte.

¹⁷ Jama'aare tawanoone toon wakkati o noddanno Laajaru wurtoo nder annyeere ndeen, e ko o ummintini mo fuu ceedake dow ko be ngi'ii dūm.

¹⁸ Dum duu waɗi himbe dūbbe njabbiti mo, wakkati be nanunoo haayne nde o waɗi.

¹⁹ Nden *Fariisa'en mbi'odiri :

—On ngi'ii, walaa fuu ko mbaawɗen waɗande mo. Duuniyaaru nduu fuu no dogga gada makko.

Iisa haalii dow maayde mum

²⁰ Gerekankooɓe‡ gom ngari *Ursaliima to juulɗe dēen ngam ndewa Alla.

²¹ Be battii Filipa jeyaado Baytisayda, nder leydi Galili. Be mbi'i dūm :

—Mawɗo, miden ngidɗi min ngi'a Iisa.

²² Filipa haalanowi Andiire, be fuu dɗo njehi kaalanowi Iisa.

²³ Iisa jaabii be, wi'i :

—Wakkati teddinol *Bii-Nedɗo warii.

²⁴ Mido haalana on goonga : Wabbere alkama fusataa nder leydi se nde ufaaka. Amma se nde ufaama, nde fusan. Nden nde fudan, nde rima faa duuda.

²⁵ Gidɗo yonki mum fuu no mursan ki, jeebiido ki nder duuniyaaru nduu, no heɓan mbuurnam nduumiidam.

‡ **12:20 12.20** Himbe leydi Gerek noddirtee gerekankooɓe naa yunaninkooɓe.

26 Gidfo gollande kam fuu, sey se tokki kam.
To ngonmi fuu, don golloowo am duu tawetee.
*Baabiraawo no teddinan gollanoowo kam fuu.

27 Joonkay, mi wemmbaama. Dume
mbi'anmi ? Mi wi'a *Baabiraawo hisinam e
wakkati oo naa ? Aa'a, mi waawtaa wi'ude d'um
ngam sabbu wakkati oo jaati ngarmi.

28 *Baabiraawo, teddin innde maa.

Sey daane gom yuwi dow, wi'i :

—Mi teddiniino nde, mi teddinan nde kaden.

29 Himbe dariibe toon nani ko wadi, nden
mbi'i d'um riggaajo kammu. Wofbe mbi'i
maleykaajo haaldi he makko.

30 Iisa wi'i be :

—Beydaari moodon wadi daane ndee nanaa
amma nde nanaaka ngam beydaari am.

31 Joonin woni wakkati kiite duuniyaaru
nduu. Joonin, Ibiliisa laamiido duuniyaaru
nduu riiwetee.

32 Miin, se mi yencinaama dow, mi foodan
himbe fuu ngara to am.

33 Iisa haaliri nii ngam hollude no kam
maayirta.

34 Nden himbe been njaabii mo mbi'i :

—Winndaama nder *Tawreeta : *Almasihu
oon maayataa abada. Noy mbi'irtaa *Bii-Nedfo
no bantetee dow ? Moy woni *Bii-Nedfo oo ?

35 Iisa jaabii be :

—Odon nder jeyngol ginan, amma d'um
booyataa. Ndillee illa odon nder jeyngol, ngam
to nimre juhu on. Sabu dilloowo nder nimre
anndaa fuu to yahata.

³⁶ Ngoondinee jeyngol illa odon nder maggol heba laatodon bibbe jeyngol ngool.

Gadfa Iisa haaliri nii, yehi, suudowii.

Yahudankoobe ngoondinaay Iisa

³⁷ Baa ko o wadi kaayde dufde dee fuu yeeso mabbe, be ngoondinaay mo.

³⁸ Dum fuu wadi ngam humnude haala *Esaaya mbi'uka :

*Joomiraawo, moy goondini waaju meeden ?
Moy Joomiraawo wannginani baawde
mum ?§*

³⁹ *Esaaya haali duu ko wadi himbe bee mbaawtaa goondinde, o wi' :

⁴⁰ *Alla wumnii be,
yoornii berde mabbe,
ngam to gite mabbe ngi'u,
to berde mabbe paamu,
sako be tuuba faa mi danna be.**

⁴¹ *Esaaya wi'i dum, ngam o hi'ino teddungal Iisa, o haali dow makko duu.

⁴² Amma baa ko nii wadi dufbe nder hooreebe *Yahudankoobe ngoondinii Iisa. Dey ngam kulal *Fariisa'en wadi be ceedanaaki mo ngam to be ndiwee nder *waajordu.

⁴³ Ibe coofi teddinde himbe burde teddinde Alla.

⁴⁴ Nden Iisa huubi, wi' :
—Nedfo fuu goondini kam, hanaa miin tan goondini, amma lildo kam oon joomum goondini.

⁴⁵ Gi'udfo kam fuu, hi'i lildo kam.

§ 12:38 12.38 Esaaya 53.1 * 12:40 12.40 Esaaya 6.10

⁴⁶ Min woni jeyngol, mi wari nder duuniyaaru heba goondindo kam fuu to tawee nder nimre.

⁴⁷ Nde godfo nani haalaaji am, goondinaay, hanaa miin hiitoto mo. Ngam mi waraay hiitaade duuniyaaru nduu, amma mi wari faa mi hisina ndu.

⁴⁸ Caliifo kam jabataa haalaaji am, hebi ko hiitoto dum. Haala ka kaalumi kaa, kanka hiitoto joomum nyannde darjal.

⁴⁹ Mi walaa mido haala muuyo hoore am, amma *Baabiraawo lido kam, kam hokki kam ko kaalanmi e ko mbaajotoomi.

⁵⁰ Mido anndi ko waaju mo o halfini kam oo no hokka mbuurnam nduumiidam faa abada. Ngam majjum wadi ko kaalumi fuu, mido haalira dum, hano no *Baabiraawo haalirani kam dum.

13

Iisa lootii koyde aahiibe mum

¹ Fadde *Juulde dimdinol Isra'ilankoobe yottaade, Iisa anndi ko wakkati mo o dillata nder duuniyaaru o soyyoo to *Baabiraawo yottake. Omo hidi himbe makko wonbe nder duuniyaaru, omo hidi be keerol baawde makko.

² Wakkati Iisa e *aahiibe mum ngoni no kiirto, tawi Ibiliisa re'i watti anniya jambaade mo nder berne Yahuuda Iskariyot bii-Simon.

³ Iisa no anndi ko Alla watti huune fuu nder junngo mum. Omo anndi duu to Alla kam yuwi, to Alla kam soyyoto.

4 O ummii, o forti jabbaare makko, o hooyi lefol, o tuundi.

5 Nden o wanji ndiyam nder tummbude, o fuddi lootude koyde* *aahiibe makko, omo moytira de lefol ngol o tuundi.

6 Wakkati o yottinoo to Simon Piyer, Simon Piyer wi'i mo :

—Joomam, aan lootata koyde am ?

7 Iisa jaabii mo wi'i :

—A faamataa ko ngadanmi jooni, amma a faamowan yeeso sedfa.

8 Piyer wi'i mo :

—A lootataa koyde am abada !

Iisa jaabii mo :

—Se nii mi lootay de, a walaa mbaka to am.

9 Sey Simon Piyer wi'i mo :

—Joomam ! Se non dum worri, taa haafu he koyde am tan, lootu juude am e hoore am duu.

10 Iisa wi'i mo :

—Lootiido fuu no laabudo. Koyde makko tan o haajaa lootude. Onon on laabube, amma hanaa on fuu.

11 Iisa no anndi jammbotoodo dum, kam wadi o wi'i hanaa be fuu ngoni laabube.

12 Nde Iisa lootidinnoo koyde mabbe, o hooyi jabbaare makko, o joodii, nden o wi'i :

—On paamii ko ngadanmi on dum ?

* **13:5 13.5** Lootude koyde - Jamaanu Iisa Almasiihu, lootol koyde no nder finaa-tawaa Yahudankooɓe. To weerɓe naati suudu faa nyaama, bernudo ɓe oon no hokka ɓe ndiyam ɓe lootaa koyde mabbe. Nde nii joomum no woodi golloowo nder ɓaade mum duu, wi'an golloowo oon wadda ndiyam lootaa koyde weerɓe ɓeen.

¹³ Odon noddira kam Moodibbo e Joomiraawo. On penaay, sabu miin woni dum fuu.

¹⁴ Ndenne, se miin gonfo Joomiraawo e Moodibbo moodon, se mi lootii koyde moodon, onon duu odon kaani lootodirde koyde.

¹⁵ Ko kollumi on dum no laawol non ngam onon duu ngadon hano ko ngadanmi on dum.

¹⁶ Mido haalana on goonga, maccudo burataa joomum, lilaado burataa lildo dum.

¹⁷ Jooni ko anndudon dum, se on ngollirii dum, on mbelii ko'e.

Iisa haali dow jammbootofo dum

¹⁸ —Mi walaa mido haalda he moodon, on fuu, mido anndi be cubiimi. Amma no tilsi ko winndaa nder dewte dum huufa, kam woni : *Junngo nyaamdoowo he am ngoon fiyi kam.*†

¹⁹ Mido haalana on dum illa jooni fadde majjum yottaade, ngam nde dum yottake fuu, ngoondinon ko « Miin woni oon mo ngonmi » !

²⁰ Mido haalana on goonga : Neddo fuu jabbiido mo lilumi, miin jabbii. Neddo fuu jabbiido kam, jabbake lildo kam oon duu.

²¹ Gada ko o haaliri nii, berne makko metti sanne, o wi'i :

—Goonga kaalananmi on : Gooto nder moodon jammbooto kam.

²² *Aahiibe been yeewodiri, be anndaa dow moy o woni omo haala.

²³ Gooto nder *aahiibe been mo Iisa hidii oon, no wahinoo hadde makko.

† 13:18 13.18 Jabuura 41.10

²⁴ Simon Piyer fiyani mo hitere ngam o yama Iisa moy o wondi.

²⁵ Nden aahiijo oon baggi Iisa, yami mo :
—Joomam, moy non ?

²⁶ Iisa jaabii mo wi'i :
—Mi suuwan noppitto buuru, mo kokkanmi ngo, woni mo.

Nden o hooyi ngo, o suuwi, o hokki Yahuuda Iskariyot, bii-Simon.

²⁷ Illa o jabi noppitto ngoon Ibiliisa naati nder berne makko. Iisa wi'i mo :
—Wadu ko ngadataa law law !

²⁸ Nder wahinoobe toon been baa gooto faamaay ngam dume o haali dum.

²⁹ Ngam Yahuuda no joginoo mbasu ceede nguun, wobbe miili ko Iisa lili mo o soodowa ko be kaajaa ngam juulde deen, naa kaden ngam o heba ko o hokki talkaabe.

³⁰ Yahuuda jabi noppitto ngoon tan, wurtii. Tawi jemma naati.

Tilsinoore heyre

³¹ Nde Yahuuda wurtinoo, Iisa wi'i :
—Joonkay *Bii-Nedfo teddinaama, Alla duu teddinaama ngam makko.

³² Se Alla teddinaama ngam makko, Alla e hoore mum duu no teddinan mo. Alla teddinan mo jooni jooni.

³³ Sukaabe am, no hoddanii kam wakkati sedfa mo ngondanmi he moodon. On tefan kam, amma hano no mbi'irnoomi mawbe *Yahudankooobe mbaawtaa yahde to pa'umi toon, non, onon duu, mbi'iranmi on dum jooni.

³⁴ Midfo hokka on tilsinoore heyre :
Ngidfodiree ! Hano no ngidfirmi on nii, onon
duu ngidfodiree !

³⁵ Nde hidde no hakkune moodon, dʉm
wadʉn himbe fuu anndita ko on *aahiibe am.

Iisa wi'i Piyer wi'an anndaa dʉm

³⁶ Simon Piyer wi'i mo :

—Joomam, toy njahataa ?

Iisa jaabii mo wi'i :

—To pa'umi toon, a waawtaa tokkude kam
jooni. Amma yahde yeeso a tokkan kam !

³⁷ Piyer wi'i mo :

—Joomam, ngam dʉme wadʉ ko mi waawtaa
tokkude ma joonin ? Mi siryake mursude yonki
am sabu maada.

³⁸ Iisa jaabii, wi'i :

—A siryake mursude yonki maa sabu am
naa ? Goonga kaalananmaami : Fadde
ndontoori jogginde, a wi'an a anndaa kam kile
tati !

14

Iisa woni laawol, goonga e mbuurnam

¹ Iisa wi'i *aahiibe mum :

—To accee berde mon mbona, ngoondinee
Alla, ngoondinon kam, miin duu.

² Cuudi dʉdʉ no nder hoggo *Baaba am. Mi
yahan toon, mi siryanoo on nokkuure. Se hanaa
goonga non, mi haalantaa on dʉm.

³ Ndenne, nde mi siryanake on nokkuure, mi
wartanan on, mi yaara on ngam to ngonmi fuu,
ngonden.

⁴ Odon anndi laawol jechoowol to njahanmi toon.

⁵ Sey Tomas wi'i mo :

—Joomam, min anndaa to njahataa. Noy min anndirta laawol ngol ?

⁶ Iisa jaabii mo wi'i :

—Miin woni laawol, miin woni goonga, miin woni mbuurnam duu. Walaa jechoowo to *Baabiraawo se tokkiraay to am.

⁷ Se odon anndunoo kam, on anndannoo *Baaba am duu. Illa jooni odon anndi mo, on ngi'ii mo.

⁸ Filipa wi'i mo :

—Joomam, hollu min *Baabiraawo, d'um d'on tan heyii min.

⁹ Iisa wi'i mo :

—Filipa, no booydirmi he moodon nii fuu, a anndaa kam naa ? A anndaa ko giido kam fuu, hi'i *Baabiraawo naa ? Noy mbaawdaa wi'ude hollu min *Baabiraawo ?

¹⁰ A goondinaay ko mido hawti he *Baabiraawo, *Baabiraawo duu no hawti he am naa ? Haalaaji di kaalanmi on di fuu, yuwaay to am. *Baabiraawo gondudo he am, wadata golle mum.

¹¹ Ngoondinee kam se mi wi'i : Mido hawti he *Baabiraawo, *Baabiraawo duu no hawti he am. Baa se on ngoondinaay haala am, ngoondinee ngam golle am.

¹² Mido haalana on goonga : Neddo fuu goondindo kam, no wadan golleeji di ngadumi dii. O wadan baa ko furi di sabu mi yahan to *Baabiraawo.

¹³ Mi wadanan on huune fuu ko eelirdon innde am. Mi wadan dum ngam *Baabiraawo teddinee sabu Bidfo oon.

¹⁴ Ko eelirdon innde am fuu, mi wadan dum.

Iisa wi'i no lildan Ruuhu Ceniifo

¹⁵ —Se ofon ngidfi kam, on tokkan tilsinooje am.

¹⁶ Mi naaroto *Baabiraawo hokka on Balloowo gom. O wondan he moodon faa abada.

¹⁷ Kanko woni *Ruuhu goonga. Duuniyaaru nduu waawtaa jabude mo, ngam ndu hi'ataa mo, ndu anndaa mo. Amma onon, ofon anndi mo sabu omo jooddii he moodon, o wondan he moodon.

¹⁸ Mi accataa on, onon tan hano alatuumi'en, mi wartanan on.

¹⁹ Se booyii sedfa duuniyaaru nduu hi'ataa kam. Amma onon, on ngi'an kam, sabu mi buurfo, onon duu on mbuuran.

²⁰ Nyannde mum on paaman ko mido hawti he *Baabiraawo, ofon kawti he am, mido hawti he moodon.

²¹ Anndudfo tilsinooje am, nden golliri de, kam woni gidfo kam. Gidfo kam, *Baaba am hidan dum. Miin duu, mi hidan mo, mi wannangan mo.

²² Nden Yahuuda, mo hanaa Yahuuda Iskariyot, wi'i Iisa :

—Joomam, noy dum laatorto mbannganaa min, tawee a wannangantaa duuniyaaru fuu ?

²³ Iisa jaabii mo wi'i :

—Gidfo kam fuu no golliran haala am, *Baaba am duu hidan dum. Miin e

*Baabiraawo, min ngardan to joomum, min cinnga joodorfe amin to makko.

²⁴ Neddo fuu mo hidaa kam, gollirta haala am. Haala ka nanoton kaa yuwaay to am, amma ka yuwaana to *Baabiraawo lildo kam.

²⁵ Dum fuu, mi haalanii on d'um, illa mido wondi he moodon.

²⁶ Balloowo oon, woni *Ruuhu Ceniido, mo *Baabiraawo lildanta on dow innde am, kanko anndinta on kujje fuu. O miccintinan on ko kaalannoomi on fuu.

²⁷ Jam accidanmi on, mi hokkan on jam am. Hanaa hano no duuniyaaru nduu hokkirta on, kokkiranmi on. To hakkiilo mon ummoo, to kulee.

²⁸ On nanii nii ko mbi'umi on : Mi yahan, mi wartan to moodon. Se odon ngidunoo kam, on mbelnan dow jaaki am to *Baabiraawo, sabu kanko furi kam manngu.

²⁹ Too, mido haalana on joonin, illa d'um waraay ginan, ngam se d'um warii, ngoondinon.

³⁰ Gada hannden mi haaldataa he moodon sanne, sabu Ibiliisa laamiido duuniyaaru no wara. O waawanaa kam baafuy.

³¹ Amma sey duuniyaaru nduu annda ko mido hidi *Baabiraawo, ndu annda duu ko mido wada ko *Baabiraawo tilsini kam. Ummee, ndillen do.

15

Iisa woni cabiihi goongaahi

¹ —Miin woni cabiihi goongaahi, *Baabiraawo woni demoowo ngesa cabiije.

² Lical am ngal rimataa fuu, o tayan ngal. Dimoowal fuu, o saltoto ngal, ngam ngal beyda rimude.

³ Onon, jooni jaati laabudon sabu waaju mo ngad'anmi on.

⁴ Kawtee he am, miin duu mi hawtan he mon. Lical fuu waawtaa rimde feere mum nde ngal sinngaaki he cabiihi kiin, hano non, onon duu on mbaawtaa wafude ko woodi barke se on kawtaay he am.

⁵ Miin woni cabiihi kiin, onon ngoni licce deen. Se nedfo hawti he am, miin duu mi hawtan he mum, o wafan ko duufi ko woodi barke. Sabu on mbaawtaa wafude baafuy se dum yuwaay to am.

⁶ Mo hawtaay he am, no fad'etee nder ladde hano lical jorgal. Licce joorde deen no kawretee, padfee nder hiite, mbulee.

⁷ Se on kawti he am, se waaju am duu no duumii nder mon, nden kay ko yamudon fuu, on keban.

⁸ Se on ngafi ko duufi ko woodi barke, dum hollan ko on laatake *aahiibe am. Ndenne *Baaba am teddinaama.

⁹ Hano no *Baabiraawo hidiri kam nii, hano non ngidirmi on. Kawtee nder hidde am.

¹⁰ Se on tokkii tilsinooje am, on kawtan nder hidde am, hano no kawtirmi nder hidde *Baaba am nii, ngam mi tokki tilsinooje makko.

¹¹ Mi haalanii on dum ngam welwelo am joofo nder mon, nden welwelo mon duu huufa.

¹² Tilsinoore am woni ngidodiron hano no ngidirmi on nii.

13 Walaa hidde fotune nedfo sotta yonki mum ngam higiraaɓe mum.

14 Se on ngadii ko tilsinmi on, onon ngoni higiraaɓe am.

15 Mi yeeyataako mi noddira on maccuɓe kaden, sabu maccudo anndaa ko joomum wadata. Amma mi noddiran on higiraaɓe sabu mi anndinii on ko narrumi *Baaba am fuu.

16 Hanaa onon cubii kam, amma miin subii on. Mi lilii on faa njehon, ngadon ko woodi barke, barke mon duu duumoo. Nden *Baabiraawo hokkan on ko ɲaaridon mo fuu nder innde am.

17 Ndenne, ko tilsinanmi on woni ngidodiron.

Duuniyaaru wanyi Iisa e himɓe mum

18 —Se duuniyaaru nduu wanyii on, anndee ko miin ndu artii wanyude.

19 Se nii on laatakeno ɓe duuniyaaru, duuniyaaru hidanno ko jeyi. Amma on njeyaaka he mayru. Miin subii on, senndi on he duuniyaaru nduu. Ngam majjum wadi ndu wanyi on.

20 Miccitee ko mbi'unoomi on : « Maccudo ɓurataa joomum. »* Se ɓe torrii kam, ɓe torran on, onon duu. Se ɓe njogake haala am, ɓe njogoto haalaaji moodon.

21 Amma kujje dee fuu, ɓe ngadan on de sabu innde am, ngam ɓe anndaa lildo kam.

22 Nde mi waraayno kaaldumi he maɓɓe, hakkeji maɓɓe limataakeno. Amma jooni ɓe ngalaa no ɓe kisirta hakkeji maɓɓe.

* 15:20 15.20 Daaru dewtere ndee 13.16.

²³ Banyudo kam fuu wanyii *Baabiraawo duu.

²⁴ Nde mi wadaayno golleeji di nefdo fuu meedaay wadude hakkune mabbe, hakkeji mabbe limataakeno. Amma jooni be ngi'ii di, di fuu, baa ko non wadi, be accaay wanyude kam, miin e *Baabiraawo.

²⁵ Amma dum wadi ngam humnude ko winndaano nder *Tawreeta mabbe, wi'aa : *Be mbanyii kam ngam meere.*[†]

²⁶ Nde Balloowo mo lildanmi on warii, kanko woni *Ruuhu goonga yuwoowo to *Baabiraawo, kanko seedantoo kam.

²⁷ Onon duu, on ceedanto kam sabu odon ngondi he am illa fudforde.

16

¹ —Mi haalanii on dum fuu ngam to on pergo.

² Be ndiiwan on nder *baajordfi. Wakkati waran, ko bardo on fuu miilan wadi ko Alla hidi.

³ Be ngadan non sabu be anndaa *Baabiraawo, be anndaa kam, miin duu.

⁴ Mi haalanii on dum, ngam nde wakkati oon wari, miccitodon ko mi haalaniino on dum.

Golle Ruuhu Ceniido

—Mi haalanaay on kujje dee illa arannde sabu mido wondunoo he moodon.

⁵ Joonin mido don mido hoota to liludo kam oon, dey baa gooto nder moodon yamataa kam to njahanmi.

⁶ Amma berde moodon metti ngam mi haalanii on kujje dee fuu.

[†] 15:25 15.25 Jabuura 35.19 ; 69.4

⁷ Amma nder d̄um fuu, mido haalana on goonga, yahdu am buri woodande on. Nde mi yahaay, Balloowo oon warataa to moodon. Amma nde mi yehi, mi lildanan on mo.

⁸ Nde o warii, o faamtinan himbe duuniyaaru nduu ko be mboofi har ko daarta hakke, foccitaare e kiite.

⁹ Har ko daarta hakke, be mboofi ngam be ngoondinaay kam.

¹⁰ Har ko daarta foccitaare, be mboofi ngam be paamaay coyitaaki am to *Baabiraawo kolloohi foccitaare am.* On ngi'ataa kam kaden.

¹¹ Har ko daarta kiite, be mboofi ngam be paamaay ko Ibiliisa laamiido duuniyaaru re'i hiitaama.

¹² Mido woodi kujje d̄ud̄de de kaalanami on, amma on mbaawtaa faamude de joonin.

¹³ Wakkati *Ruuhu goonga oon wari, o d̄owan on nder goonga oon fuu, ngam o haaldataa he muuyo hoore makko, amma o haalanan on ko o nani, o wannginanan on ko warata fuu.

¹⁴ O haalanan on ko o nani to am fuu, hano non o wannginirta teddungal am.

¹⁵ Ko *Baaba am jeyii fuu, miin jeyii, ngam majjum wadi mbi'umi ko *Ruuhu goonga oon no faaminan on ko o nani to am fuu.

Mettal berne moodon waylititto welwelo

¹⁶ —Nder wakkati sed̄da on ngi'ataa kam, nder wakkati sed̄da kaden on ngi'an kam.

* **16:10 16.10** Iisa tontaama dow leggal bardugal hano pasotoodo, amma o dartiido, o walaa hakkeji duu. Nde o soyyii to *Baabiraawo, d̄um tabbintini mo goonga e goonga.

17 Gere nder *aahiibe makko yamodiri, mbi'i :

—Dume woni maana haala makko kaa : « Nder wakkati sedfa on ngi'ataa kam, nder wakkati sedfa kaden on ngi'an kam ? » E ko o wi'i : « Ngam mi yahan to *Baabiraawo ? »

18 Be mbi'odiri :

—Dume woni maana haala kaa : « Nder wakkati sedfa » ? Min paamaay ko dum hidi wi'ude do.

19 Iisa faami ibe ngidfi yamude dum, wi'i be :

—Odon yamodira maana haala am kaa : « Nder wakkati sedfa on ngi'ataa kam, nder wakkati sedfa kaden on ngi'an kam. »

20 Mido haalana on goonga : Onon, on mboyan, on mboytoto, tawaa duuniyaaru nduu no nder welwelo. Berde mon no mettan, amma mettal berde moodon no waylititto welwelo.

21 Nde njatawere caawdo yottake, o nanan naawdum sanne ngam wakkati torra makko wari. Amma nde o rimii, o yeggitan torra makko, o welnan ngam cukalel kesel naati duuniyaaru.

22 Onon duu hano non nanirton naawdum jooni, amma en ngiidowan. Wakkati mum, on nanan beldum, kaden walaa baawdo ittude welwelo moodon.

23 Nyannde mum, on yamataa kam dow baafuy. Mido haalana on goonga, ko njaaridon *Baabiraawo dow innde am fuu on kokketee.

24 Faa joonin, walaa fuu ko eeludon dow innde am. Naaree, on keban ngam welwelo moodon huuba.

Iisa woni jaaliido duuniyaaru

25 —Ko kaalanmi on d̄um fuu nder haala kippaaka kaalirmi d̄um. Amma wakkati waran ko mi hippataa haala, no laabiri kaaliranani on dow *Baabiraawo.

26 Nyannde mum on n̄aaroto *Baabiraawo he innde am. Mi wi'aay mi n̄aaranto on *Baabiraawo,

27 ngam *Baabiraawo he hoore mum no hid̄i on. Omo hid̄i on sabu odon ngid̄i kam, on ngoond̄inii to Alla yuwumi.

28 Mi yuwii to *Baabiraawo, mi warii nder duuniyaaru. Jooni duu mi accan duuniyaaru mi soyyoo to *Baabiraawo.

29 Sey *aahiibe makko mbi'i mo :

—Joonkay, a haalii faa laabii, a acci hippude haalaaji maa.

30 Joonin miden anndi ko walaa fuu ko suud̄anii ma, sabu afa anndi ko ned̄fo yamata illa o yamaay ma. Dum wadi min ngoond̄ini ko a yuwdo to Alla.

31 Iisa jaabii be wi'i :

—Joonkay ! On ngoond̄inii naa ?

32 Too, wakkati no wara, wakkati oon yottake, nde on fuu on cankitoto, ned̄fo fuu dogga hoota wuro mum, joofon kam, miin tan. Amma mi wonaa miin tan, sabu *Baabiraawo no wondi he am.

33 Mi haalanii on d̄um, ngam kebon jam nder kawtal moodon he am. Odon ngondi he torra nder duuniyaaru. Amma cemm̄bid̄ee, sabu mi jaalake duuniyaaru.

17

Iisa du'anake aahiibe mum

¹ Wakkati Iisa laabinani *aahiibe mum to fa'i, sey o tiggirii kammu, o wi'i :

—*Baabiraawo, wakkati oo yonii, wanngin teddungal Biya, faa Biya duu wanngina teddungal maa.

² A hokkii mo baawde dow himbe fuu, ngam o hokka, be kokkudaa mo fuu mbuurnam nduumiidam.

³ Mbuurnam nduumiidam woni be annde, aan Alla gooto goongaajo, be annda mo lildaa oon duu, Iisa *Almasiihu.

⁴ Mi teddinii ma nder duuniyaaru, mi humnii golle de kokkudaa kam mi golla.

⁵ Joonkay, *Baabiraawo, teddinam teddungal ngal ngoodunoomi to maada illa duuniyaaru tagaaka.

⁶ Mi wannginii ma* to himbe duuniyaaru be kokkudaa kam. Aan jeynoo be, a hokkii kam be. Be tokki haala maa.

⁷ Joonkay, be anndii ko kokkudaa kam fuu, to maada dum yuwi.

⁸ Mi yottinanii be haala ka kaalandaa kam kaan. Be njabi ka, be tabbitinii ko to maada yuwumi, be ngoondinii aan lili kam.

⁹ Ngam maβbe ndu'otoomi. Mi du'ataako ngam duuniyaaru nduu. Amma mido du'oo ngam be kokkudaa kam bee, sabu aan jeyii be.

* 17:6 17.6 Naa « Mi wannginanii innde maa ... »

¹⁰ Huune fuu ko njeymi, aan jeyii d̄um, huune fuu ko njeydaa, miin jeyii d̄um. Teddungal am wangi hakkune mabbe.

¹¹ Mi joodotaako nder duuniyaaru, mi warkan to maada. Amma kambe, ibe nder duuniyaaru. Aan *Baabiraawo Ceniido, reenir be innde maada nde kokkudaa kam, ngam be laatoo gooto hano no laatoriden gooto.

¹² Wakkati ngondunoomi he mabbe nder duuniyaaru, mi reenirii be innde nde kokkudaa kam. Mi reenii be, baa gooto halkaay se hanaa kalkudo ngam ko sappaa wi'aa nder dewte d̄um huubaa.

¹³ Joonkay mido fa'i to maa. Mido haala haalaaji d̄ii illa mido nder duuniyaaru ngam welwelo am heewa nder berde mabbe.

¹⁴ Mi haalanii be haala maa. Amma duuniyaaru wanyii be, sabu be njeyaaka nder duuniyaaru, hano no mi jeyiraaka nder duuniyaaru nii.

¹⁵ Mi naaraaki mburtinaa be nder duuniyaaru, amma mido eela ndeena be e bondo.

¹⁶ Be njeyaaka nder duuniyaaru, hano no mi jeyiraaka nder duuniyaaru nii.

¹⁷ Haala maa woni goonga. Ndenne, sendinir be† goonga oon.

¹⁸ Hano no lilirdaa kam nder duuniyaaru nii, non miin duu lirmi be nder duuniyaaru.

¹⁹ Miin e hoore am mi hokkii ma hoore am ngam kambe duu be kokka ko'e mabbe nder goonga.

† 17:17 17.17 « Sendinir be » kam woni « subaade himbe ngam be ngada golle Alla. »

²⁰ Hanaa sabu mabbe tan ndu'otoomi. Amma mido du'oo duu sabu goondinbe kam har waaju mabbe.

²¹ *Baabiraawo, mido eela ngam be laatoo gootum. Be kawta e meeden hano no kawtirfaa he am, e no kawtirmi he maa. Be fuu be laatoo gootum heba duuniyaaru goondina aan lili kam.

²² Miin, mi hokkii be teddungal ngal kokkudaa kam, ngam be laatoo gootum, hano no laatoriden gootum nii.

²³ Mido wondi he mabbe, ada wondi he am, ngam be laatoo gootum, faa duuniyaaru annda ko aan lili kam. Ada hidfi be duu hano no ngidirdaa kam nii.

²⁴ *Baabiraawo, mido hidfi be kokkudaa kam been tawee to ngonmi fuu ngam be ngi'a teddungal ngal kokkudaa kam ngaal, sabu a hidfii kam illa duuniyaaru diidaaka.

²⁵ *Baabiraawo dartiido, duuniyaaru anndaa ma, amma miin kay mido anndii ma, beedo duu anndii aan lili kam.

²⁶ Mi anndinii be ma. Mi anndinan be ma kaden ngam hidde nde ngidirdaa kam tawee nder mabbe, miin duu mi wonda he mabbe.

18

Nanngol Iisa

¹ Gaɗa du'aa'u oo, Iisa yahdi he *aahiibe mum gaɗa gooruwol bi'eteengol Kedoron. Toon no woodi koogol gom, o naddi he *aahiibe makko nder maggol.

² Yahuuda jammbootoŋo mo oon no anndi nokkuure ndee, sabu Iisa e *aahiibe mum no mboowi yahde toon.

³ Yahuuda ardii oorngal soogeeji e dogariibe yuwbe to *cakkanooŋe Alla e *Fariisa'en gom. Be naati koogol ngool, ibe njogii yulbaaji, fitillaaji e kabirde.

⁴ Tawi Iisa no anndi huune fuu ko hebata dum, tabbitii be, wi'i :

—Moy tefoton ?

⁵ Be njaabii mo, be mbi'i :

—Iisa mo Nasaratu.

Nden o wi'i be :

—Miin non !

Yahuuda jammbootoŋo mo oon no dardii he mabbe.

⁶ Nde Iisa wi'unoo « Miin non ! » Be coyyorii gada, be caami e leydi.

⁷ Iisa yamii be kaden wi'i :

—Moy tefoton ?

Be njaabii, be mbi'i :

—Iisa mo Nasaratu.

⁸ Iisa jaabii be wi'i :

—Mi wi'i on, miin non. Se miin tefoton, accee himbe am kay ndilla.

⁹ Noon dum laatorii ngam haala Iisa kaa tabbita : « Walaa kalkuŋo nder be kokkudaa kam been. »*

¹⁰ Nden Simon Piyer no joginoo takubaahi gom, sorti ki, soppi Malkus gollanoowo mawŋo *cakkanooŋe Alla gom, tayi nowru makko nyaamo.

¹¹ Sey Iisa wi'i Piyer :

* **18:9 18.9** Daaru dewtere ndee 6.39.

—Wattu takubaahi maa nder hulgo mum. No tilsu mi yara nyedferde torra nde *Baabiraawo fodanii kam.

Iisa yaaraama wuro Annas

¹² Oorngal soogeeji e hooreejo mum, kam e dogariibe *Yahudankooɓe nanngi Iisa, kaɓɓi mo.

¹³ Be artii yaarude mo to Annas, esoo Kayafas. Nder hitaane ndeen, Kayafas woni mawɗo *cakkanooɓe Alla fuu.

¹⁴ Kayafas faamtiniino mawɓe *Yahudankooɓe ko no ɓuri woodfude, nedɗo gooto maayana himɓe fuu.

Piyer wi'i kam hanaa aahiiɗo Iisa

¹⁵ Simon Piyer e aahiiɗo gom tokki Iisa. Ko nii wafɗi mawɗo *cakkanooɓe Alla oon no anndi aahiiɗo oon, sey aahiiɗo oon naddi he Iisa nder hoggo mawɗo *cakkanooɓe Alla oon.

¹⁶ Amma Piyer darii dammbugal ɓaade ndeen. Aahiiɗo anndaadɗo oon, wurtii haaldi he kordɗo deenoowo dammbugal oon, nden debbo oon acci Piyer naati hoggo ngoon.

¹⁷ Kordɗo deenoowo oon wi'i mo :
—Aan nee, a hanaa gooto nder *aahiibe gorko oo naa ?

Piyer jaabii mo :

—Mi hanaa !

¹⁸ Tawi jaanɗol wafɗi. Gollooɓe e dogariibe been kubbi hiite no yilfoo. Piyer duu darii hadde maɓɓe no yilfoo.

Yamɗe mawɗo cakkanooɓe Alla fuu

¹⁹ Mawɗo *cakkanooɓe Alla fuu yamii Iisa dow *aahiibe mum e dow ko o waajotoo.

20 Iisa jaabii mo :

—Mi wanninganii duuniyaaru nduu fuu waaju am. Mi waajake nder cuudi *baajordī e nder *Juulirde mawne to *Yahudankooḃe kawrata nyannde fuu. Walaa fuu ko kaalumi nder cuccukka.

21 Ko saabii aḃa yama kam ? Yamu hettinaniibe kam ko kaalannoomi ḃe. Iḃe anndi ko kaalumi.

22 Wakkati o wi'unoo nii, gooto nder dogariibe ḃeen no darii ḃon feenyii Iisa wi'i :

—Nii nootortodaa mawḃo *cakkanooḃe Alla naa ?

23 Iisa jaabii mo :

—Se ko boni kaalumi, haalu ko bonni ko kaalumi. Se tawi ko woodi kaalumi, ḃume piyandaa kam ?

24 Nden Annas lildi mo to Kayafas mawḃo *cakkanooḃe Alla fuu gom, tawi omo haḃḃii.

Piyer wi'i kaden kam hanaa aahiijo Iisa

25 Simon Piyer no yilfoo toon, sey ḃe mbi'i mo :

—Aan, a gooto nder *aahiibe makko naa ?

Piyer yeddi, wi'i :

—Mi hanaa !

26 Gooto nder gollooḃe mawḃo *cakkanooḃe Alla fuu, sakiike mo Piyer tayunoo nowru mum oon, wi'i mo :

—Mi hiidaayno ma he makko too nder koogol naa ?

27 Piyer yeddi kaden. Wakkati mum da, ndontoori joggini.

Iisa yaaraama yeeso Pilaatus

28 Jaangoore mum illa subaka kecco be itti Iisa to Kayafas, be njaari mo hoggo Pilaatus, kawjotoodo leydi Yahudiya. Yaarube mo been naataay hoggo ngoon ngam to be tunnin ko'e mabbe, be ka'adee nyaamude nyaamdu *Juulde dimdinol Isra'ilankoo'be nduun.

29 Pilaatus yehi tawowi be yaasin, wi'i :

—Dume pelirton gorko oo ?

30 Be njaabii mo be mbi'i :

—Se nii o gollataano ko boni, min ngaddataano mo to maa.

31 Sey Pilaatus wi'i be :

—Njaaree mo, kiitorodon mo *Tawreeta moodon.

Nden be mbi'i mo :

—Min kokkaaka laawol hiitanaade god'fo kiite maayde.

32 Dum tabbintini haala ka Iisa wi'unoo wakkati o haalunoo dow no o maayirta.

33 Pilaatus soyyii nder hoggo mum, noddi Iisa, wi'i mo :

—Aan, a laamiifo *Yahudankoo'be naa ?

34 Iisa jaabii mo wi'i :

—Haala kaa he becce maa ittudaa ka naa wobbe narrudaa ka ?

35 Pilaatus jaabii mo wi'i :

—Miin, mi Yahudanke naa ? Himbe lenyol maa e mawbe *cakkanoo'be Alla ngaddi ma to am. Dume ngad'faa ?

36 Iisa jaabii wi'i :

—Laamu am hanaa laamu duuniyaaru. Se nii ngu laamu duuniyaaru, *aahiibe am no kaban ngam to mi naatu juude mawbe

*Yahudankooɓe. Amma jooni laamu am hanaa laamu do non.

³⁷ Nden Pilaatus wi'i mo :

—Ndenne, a laamiido naa ?

Iisa jaabii mo wi'i :

—Aan wi'i ka. † Ngam majjum ndimaami, mi warii nder duuniyaaru ngam mi seedanoo goonga. Gidɗo goonga fuu, nanan haala am.

³⁸ Pilaatus yami mo :

—Dume woni goonga ?

Nden Pilaatus wurtii kaden, o tawowi mawɓe

*Yahudankooɓe been yaasin, o wi'i be :

—Mi heɓaay feloore baa worre nde

nanngiranmi gorko oo.

³⁹ Oɗon mboowi *Juulɗe dimɗinol

Isra'ilankooɓe fuu mi yoofana on kasunke gooto. Oɗon ngidi mi yoofana on laamiido

*Yahudankooɓe naa ?

⁴⁰ Sey be puɗɗi huubude, ibe mbi'a :

—Hanaa kanko, Barabas.

Tawi Barabas nee no murtuɗo he gomnati.

19

Iisa hiitaama kiite maayde

¹ Pilaatus tilsini Iisa boccowee.

² Soogeeji canyi taarde gi'e, kippi dow hoore makko. Be ngattani mo alkubbaare wodeere.*

³ Be ɓadii mo, ibe mbi'a :

—Alla sabbinane, laamiido *Yahudankooɓe !
Ibe peenya mo.

† **18:37 18:37** Iisa wi'i goonga non amma o hiɗaay lamnude haala makko. * **19:2 19:2** Nder jamaanu Iisa ir alkubbaare wodeere ndee laamiibe ngattanno.

⁴ Pilaatus wurtii kaden, wi'i *Yahudankooɓe been :

—Mi wurtinanan on mo, ngam anndon mi heɓaay feloore fuu nde nanngiranmoomi.

⁵ Iisa wurtii taarde gi'e no hippaa dow hoore mum. Omo watti alkubbaare wofeere.

Pilaatus wi'i be :

—Ndaaree nedɗo oo !

⁶ Wakkati mawɓe *cakkanooɓe Alla e dogariibe been ngi'unoo mo, be kuubi be mbi'i :

—Tontu mo ! Tontu mo dow *bardugal !

Nden Pilaatus wi'i be :

—Nanngée mo onon, tonton mo, sabu miin kay, mi heɓaay feloore e makko.

⁷ *Yahudankooɓe njaabii mo mbi'i :

—Nder *Tawreeta amin, omo haani wareede, sabu o adi hoore makko *Bii-Alla.

⁸ Nde Pilaatus nanunoo haala kaa, o ɓeydi hulude.

⁹ O naati nder ɓaade, o wi'i Iisa :

—Aan, toy yuwɗaa ?

Iisa jaabaaki mo baa.

¹⁰ Nden Pilaatus wi'i mo :

—A jaabataako kam naa ? Tawte a anndaa ko mido woodi baawɗe yoofude ma, e baawɗe tontude ma naa ?

¹¹ Iisa jaabii mo wi'i :

—Walaa fuu ko mbaawandaa kam, se hanaa ko fodaa ɗum. Sabu gattudo kam nder junngo maa oon, ɓuri ma waɗude hakke.

¹² Illa wakkati oo, Pilaatus no tefa yoofude mo. Amma *Yahudankooɓe no kuuba, no mbi'a :

—Se nii a yoofii mo, a hanaa gidɗo laamiido *Rooma mawɗo. Sabu aduɗo hoore mum

laamiido fuu, no ganyo laamiido *Rooma mawdo.

¹³ Illa wakkati Pilaatus nanunoo haalaaji dfi, o wurtini Iisa, o joodii dow joodorgal kiitotoodo nder nokkuure wi'eteene « Hayre sebaane », nokkuure inndirteene « Gabbata » nder ibrankoore.

¹⁴ Nyalaane fadde *Juulde dimdinol Isra'ilankoobe wada, har caka nyalooma, Pilaatus wi'i *Yahudankoobe :

—Laamiido moodon nii !

¹⁵ Be kuubi be mbi'i :

—Waru mo ! Waru mo ! Tontu mo dow *bardugal !

Pilaatus jaabii wi'i :

—Mi tonta laamiido moodon naa ?

Mawbe *cakkanoobe Alla mbi'i :

—Min ngalaa laamiido se hanaa laamiido *Rooma mawdo !

¹⁶ Nden o watti Iisa nder juude maɓbe ngam tontowee dow *leggal bardugal.

Iisa tontaama

Soogeeji nanngi Iisa.

¹⁷ Iisa wurtii no ronndii *leggal mum bardugal. Be paadi mo gada wuro toon to wi'etee nder ibrankoore Golgota naa mbi'en Laalagal hoore.

¹⁸ Toon be tontidi mo himbe difo gom : Oo no nano, ooto no nyaamo Iisa.

¹⁹ Pilaatus wadi dum winndaa dow alluwal : « Iisa mo Nasaratu, Laamiido *Yahudankoobe », o tilsini ngal takkee dow *leggal bardugal ngaal.

²⁰ Dubbe nder *Yahudankoobe njanngi binndi ndii sabu to Iisa tontaa toon wofdaa wuro

ngoon. Alluwal ngaal winndaama nder
ibrankoore, romankoore e gerekankoore.

²¹ Mawbe *cakkanooŋe Alla mbi'i Pilaatus :

—Taa winndu « O laamiido *Yahudankoobe », amma winndu : « Kanko wi'i o laamiido *Yahudankoobe. »

²² Pilaatus jaabii be wi'i :

—Ko mbinndumi dum, winndake.

²³ Nde soogeeji diin kantunoo tontude Iisa, di cenndi kolte makko cenndande nay, neddo fuu hooyi mbaka mum. Be adi jabbaare makko ngadiraane lefol gootol, jabbaare ndee walaa nyooŋol illa dow faa ley.

²⁴ Soogeeji diin kaaldi, potti, mbi'i :

—To en cerku nde. En piya nde caaca, yeewen nyaamoowo nde.

Be ngadi non ngam humnude ko sappanoo nder dewte mbi'u dum :

*Be cenndii kolte am hakkune mabbe,
be piyi jabbaare am caaca.†*

Nii soogeeji diin ngadi.

²⁵ Inna Iisa e minyum debbo, Mariyaama dee-Kolopas e Mariyaama mo Magdaala no ndarii hadde leggal, ngal Iisa tontaa dow mum ngaal.

²⁶ Iisa hi'i innum e aahiijo mo o hidii oon no ndardii. O wi'i inniiko :

—Inna, biya nii !

²⁷ Gada mum, o wi'i aahiijo oon :

—Inna maa nii.

Illaa nyannde mum, aahiijo oo yaari Mariyaama wuro mum.

† 19:24 19.24 Jabuura 22.18

Maayde Iisa

²⁸ Gaɗa ko Iisa anndii walaa fuu ko hoddi, ngam ko wari nder dewte ɗum tabbita, o wi'i :

—Mi ɗomɗii.

²⁹ Loone heewne ndiyam lammudam no wonnoo toon. Sey be cuuwi tekkere nder ndiyam lammudam ɗam, be kaɓbi e loocol isop, be ngaddi nde hadde hunnduko Iisa.

³⁰ Wakkati Iisa siibinoo ndiyam lammudam ɗaam, wi'i :

—Dum hanti !

O turni hoore, o foofi foofaango makko sakitiingo.

³¹ Tawi nyalaane siri juulɗe non.

*Yahudankoobe ngidaa balli tontaabe been tawee dow leɗɗe deen nder *nyalaane fowteteene, sabu nyalaane ndee no teddi sanne. Dum wadi, be yamii Pilaatus koyɗe tontaabe been kelee, be kooyee.

³² Soogeeji ɗiin ngari, keli koyɗe worbe ɗiɗo tontidaabe he Iisa been.

³³ Amma wakkati be njottinoo to Iisa, be tawi o maayi, ngam majjum wadi, be kelaay koyɗe makko.

³⁴ Amma gooto nder soogeeji ɗiin yuwi Iisa nder wuttudu. Wakkati mum da yiiyam e ndiyam ili.

³⁵ Ceediɗo kujje ɗee hi'i ɗe, seedanake goonga. O haalii goonga ngam onon duu ngoondinon.

³⁶ Dum fuu wadii ngam ko sappaa nder dewte ɗee huuba : *Baa gi'al makko gootal helataake.*‡

‡ 19:36 19.36 Jabuura 34.21

³⁷ Aayaare gom duu wi'i : *Be ndaaran mo be njuwi oon.*§

Iisa moobaama

³⁸ Gaɗa mum, Yusufu mo Arimatiya, kam duu no aahiijo Iisa nder cuccukka ngam omo hulanno *Yahudankooɓe, o yamii Pilaatus hokka mo banndu Iisa. Pilaatus jabii, Yusufu wari hooyi ndu.

³⁹ Nikodemu, artunooɗo yahde to Iisa nder jemma, kam duu wari waddi ɗakke uurɗe kawrodiraade he leɗɗe uurɗe, ko waɗata kilooji woronja.

⁴⁰ Be kooyi banndu Iisa, be piili ndu leppi, cuuwaadi nder uurdi hano no *Yahudankooɓe mboowi waɗude nde no mooba maayɗo nii.

⁴¹ No woodunoo koogol takkol to Iisa tontanoo toon. Nder maggol no woodi annyeere heyre nde baa gooto moobaaka nder mum.

⁴² Ngam annyeere ndeen ɓuri badaade e ngam *nyalaane fowteteene no hidfi naatude, sey be ngatti banndu Iisa toon.

20

Ummiitaki Iisa

¹ Alal Mariyaama mo Magdaala hejji illa nder nimre, yehi tuumtowii annyeere Iisa. O tawi kaaya ommbiranoonga annyeere ndeen tallitaama.

² Sey o doggi, o yehi to Simon Piyer e aahiijo mo Iisa hidfi oon, o wi'i be :

§ 19:37 19.37 Jakariya 12.10

—Be itti banndu Iisa nder annyeere ndeen, min anndaa duu to be ngatti ndu.

³ Piyer e aahijjo gom mburtii pa'i to annyeere ndeen.

⁴ Be fuu dɔfo ibe ndogga. Aahijjo ooto dadi Piyer, artii mo yottaade to annyeere ndeen.

⁵ O turii o yuurni, o hi'i leppi dɔin no dekodiri, amma o naataay.

⁶ Simon Piyer yottii, naati, tawi leppi dɔin no njoowii.

⁷ Lefol piilanoongol e hoore makko ngool wondaa he leppi dɔin. Ngol tawaama ingol taggii feere maggol.

⁸ Nden aahijjo artuɔo warde oon, kam duu naati, hi'i dɔm, goondɔni.

⁹ Tawi faa hannden be paamaay ko sappanoo nder dewte mbi'u dɔm Iisa no haani ummitaade.

¹⁰ Gada mum *aahiibe been kooti.

Iisa wannanii Mariyaama

¹¹ Mariyaama hootaay no darii yaasin, no huybiti har annyeere ndeen, no woya. O turii, omo yuurnoo ley annyeere ndeen.

¹² Sey o hi'i maleykaabe dɔfo borniibe kolte daneeje no njoodii to Iisa fukkinanoo : Gooto har hoore, ooto har koyɔe.

¹³ Maleykaabe been yami mo mbi'i :

—Debbo, dume mboyataa ?

O jaabii be o wi'i :

—Be adi Joomam, mi anndaa to o yaaraa.

¹⁴ Wakkati o hantunoo haala kaa, o yeeyitii, sey o hi'i Iisa no darii, amma o annditaay mo.

¹⁵ Iisa wi'i mo :

—Banndam debbo, fume mboyataa ? Moy tefataa ?

Amma Mariyaama miili ko gondo no haalda he mum oon woni golloowo nder koogol ngool, nden o wi'i mo :

—Gorko mawdo, se aan hooyi mo, haalanan to njaarudaa mo, faa mi hooyowa mo.

¹⁶ Iisa wi'i mo :

—Mariyaama !

Mariyaama waylitii, daari mo, wi'i nder ibrankoore :

—*Rabbuni* kam woni « Moodibbo ».

¹⁷ Iisa wi'i mo :

—Taa jogam, sabu mi yeenyaay to *Baaba am ginan. Yah to banndiraabe am, mbi'aa be : « Mi yahan to *Baaba am, *Baabiraawo mon, Alla am, Alla mon. »

¹⁸ Mariyaama mo Magdaala yehi to *aahiibe been, wi'i :

—Mi hi'i Joomiraawo.

Nden, o haalani be ko Iisa wi'i mo fuu.

Iisa wannanii aahiibe mum

¹⁹ Alal laasara peewdo, *aahiibe Iisa fuu kawri nder suudu, mabbi dammbule deen sabu kulal mawbe *Yahudankoobe, sey Iisa wanngi hakkune mabbe, wi'i be :

—Jam wonda he moodon !

²⁰ Gada haala kaa, o holli be juude makko e wuttudu makko. *Aahiibe been nanii beldum nde ngi'unoo mo.

²¹ Nden Iisa wi'i be kaden :

—Jam wonda he moodon. Hano no *Baabiraawo liliri kam non, liliranmi on.

22 Wakkati o hantunoo haalaaji dñi, o fuufi dow maβbe, o wi'i :

—Njabee *Ruuhu Ceniido.

23 Mo njaafidon fuu, yaafaama, mo on njaafaaki duu, yaafataake.

Iisa wanngii ngam Tomas

24 Tomas bi'eteedo Funeejo, gooto nder *lilaabe sappo e dido been, walaano doon wakkati Iisa wanngunoo.

25 Sey *aahiibe been mbi'i mo :

—Min ngi'ii Joomiraawo !

O jaabii be o wi'i :

—Se mi hi'aay tontande deen he juude makko, mi watta honndu am nder majje, mi loowa junngo am nder wuttudu makko, mi goondintaa sam.

26 Jeddiire gada mum, *aahiibe been kawri kaden nder suudu, indu mabbii, Tomas no wondi he maβbe. Dammbule deen fuu no mabbii, sey Iisa wanngi hakkune maβbe, wi'i be :

—Jam wonda he moodon !

27 O wi'i Tomas :

—Wattu honndu maa do, yeewu juude am. Loowu junngo maa nder wuttudu am. Accu sikka, goondin tan.

28 Tomas jaabii mo wi'i :

—Joomam, Alla am.

29 Iisa wi'i mo :

—Ngam a hi'i kam, a goondinii. Too, be ngi'aay kam se ngoondinii kam, kambe ngoni welbe hoore.

Maana dewtere ndee

³⁰ Iisa wadi kujje kaayfiniide dufde yeeso *aahiibe mum de mbinndaaka nder dewtere ndee.

³¹ Amma dewtere ndee winndaama ngam ngoonfinon ko Iisa woni *Almasihu *Bii-Alla, ngam se on ngoonfinii dum, kebon mbuurnam daliila makko.

21

Iisa wannanii aahiibe mum jeedifo

¹ Gafa bannanol Tomas ngool Iisa wannanii *aahiibe mum hadde peta Tiberiya.*
Ndaa no o wann giri nii :

² Simon Piyer, Tomas bi'eteedo Funeejo, Natanayel mo wuro Kaana nder leydi Galili, bibbe Jebede worbe e *aahiibe difo gom, no tawaa toon.

³ Sey Simon Piyer wi'i be :

—Mi nanngowan liyyi.

Be mbi'i :

—Minen duu, min njahdan he maa.

Be njehi, be naatowi laana. Jemma oon, be kebaay baafuy.

⁴ Wakkati pooyngol umminoo, Iisa wari darii fonngo maayo ngoon, amma *aahiibe been anndaay hala kanko non.

⁵ Sey Iisa wi'i be :

—Sukaabe, on kebii liyyi ?

Be njaabii mo be mbi'i :

—Min kebaay !

⁶ Nden o wi'i be :

* **21:1 21.1** Peta Tiberiya kam woni Peta Galili. Daaru dewtere ndee 6.1.

—Padfdee taaruwol ngool nyaamo laana kaan, on keban.

Ko be padfdi ngol, be kebi liyyi dufddi faa be keppi naatinde ngol nder laana kaan.

⁷ Aahiijo mo Iisa hidfi oon wi'i Simon Piyer :

—Joomiraawo non !

Nde Simon Piyer nanunoo Joomiraawo non, o hooyi jabbaare makko, o bornii sabu o boortakeno, o fitti, o jikki nder ndiyam daam.

⁸ Amma *aahiibe beeto ngardi he laana kaan, ibe ndaasa taaruwol keewngol liyyi ngool. Be mboddfaaki fonngo ngoon ko wadata kuule hemre.

⁹ Wakkati be yeenyunoo fonngo ngoon, be ngi'ii pette, liyyi no ndekii dow mum. Be ngi'ii buuru duu no resii.

¹⁰ Iisa wi'i be :

—Ngaddee sedfa nder liyyi di nanngudon diin.

¹¹ Simon Piyer naati laana kaan, foodi taaruwol keewngol liyyi mawdi ngool. Liyyi hemre e woygu e tati ngol yeenyini. No di keewiri nii fuu, taaruwol ngool serkaay.

¹² Iisa wi'i be :

—Ngaree, pumme !

Nden be annditi mo amma baa gooto nder *aahiibe been suusaay yamude mo wi'aa : « Aan woni moy ? »

¹³ Nden Iisa badii, o hooyi buuru o hokki be. O hokki be liyyi diin duu.

¹⁴ Dum woni tatabere nde Iisa wanngani *aahiibe mum gada ummitaaki mum.

Iisa haaldi he Simon Piyer

15 Gada pummaari, Iisa wi'i Simon Piyer :
—Simon bii-Yahaaya, afa buri be hidde kam naa ?

Piyer jaabii mo wi'i :

—Ayyo ! Joomam, afa anndi mido hidfi ma.

Nden Iisa wi'i mo :

—Duru bibbe baali am !

16 Iisa wi'i mo kaden :

—Simon, bii-Yahaaya, afa hidfi kam naa ?

O jaabii mo o wi'i :

Ayyo ! Joomam, afa anndi mido hidfi ma !

Nden Iisa wi'i mo :

—Duru baali am !

17 Iisa wi'i mo kaden :

—Simon, bii-Yahaaya, afa hidfi kam naa ?

Sey berne Piyer metti, sabu o wi'i mo nde tati : « Ada hidfi kam naa ? »

Piyer wi'i mo :

—Joomiraawo, afa faamani huune fuu, afa anndi duu mido hidfi ma.

Iisa wi'i mo :

—Duru baali am.

18 Mi haalante goonga, nder njokollaaku maa, a habbanan hoore maa duhol, njahaa to welii ma. Amma nde a naywi, a bantan juude maa, kabbanedaa duhol maa njaarefaa to welaa ma.

19 Iisa wi'i haalaaji dñi ngam hollude no Piyer maayirta, e no o teddirirta Alla. Gada dum, o wi'i Piyer :

—Tokkam.

20 Piyer yeeyitii, hi'i aahiijo mo Iisa hidfi oon no tokki be. Aahiijo oo woni gonnoodo no wahi hadde Iisa wakkati be kiirtotonoo. Kanko bagginoo yami Iisa, wi'i : « Moy woni jambotoodo ma ? »

21 Wakkati Piyer hi'unoo mo, wi'i Iisa :

—Joomam, oo nee dume o laatoto ?

22 Iisa jaabii mo wi'i :

—Se mi hidii o wuura faa mi warta, ko hilli ma ? Aan kay, tokkam tan !

23 Haala kaan sankitii hakkune goondinbe Iisa fuu ko *aahiiyo oo maayataa, amma Iisa wi'aay o maayataa. O wi'aana tan : « Se mi hidii o wuura faa mi warta, ko hilli ma ? »

24 Aahiiyo oo woni aahiiyo ceedaniido kujje dee ko winndi dee, eden anndi duu ko seede makko no goonga.

25 Iisa wadi kujje dufde gom duu laatiide se mbinndanooma gootel, gootel, mido miila duuniyaaru nduu waawaa hooyude dewte majje.

Fulfulde, Niger West
Fulfulde, Western Niger: Ko woni Amaana Keso
(Bible)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fulfulde, Western Niger

Translation by: SIM Niger

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source
files dated 2 May 2025
03866d8b-1da2-5821-b01d-4d382a1cd5d9